Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тябрьнай 1921 оной ...брин 21-нэй гарана | № 210 (14321) | 1976 оной сентябрийн 7, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөндэ хабаадалсаһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев сентябрийн 5-да Алма-Атаһаа Москва бусажа ерэбэ.

Нүхэд Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Г. С. Павлов, К. В. Русаков, М. А. Тихонов, Н. А. Щелоков. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат С. К. Цвигун, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарийн туһалагшад А. И. Блатов, В. А. Голиков гэгшэд аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Г. Э. Цуканов, Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо Ю. В. Седых гэгшэд Л. И. Брежневтэй хамта бусажа ерэһэн байна.

(ТАСС).

АЛМА-АТАДА НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫЕ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД ҺАЙШААН ДЭМЖЭЖЭ, ЭРХИМ АЖАЛАЙ ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ ХАРУУЛХЫЕ ЭРМЭЛЗЭНЭ

10 МЯНГАН ЦЕНТНЕР СОХИХОБ

...СС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр ...И. Брежневэй Алма-Ата... партийно-ажахын эдэб...дэй суглаан дээрэ хэлэ... үгэ манай ороной хүдөө... бүхы ажалшадай ажал ...гын холын хараатай ...амма, хүтэлбэри боло... hананам.

...ехэ эдеэ хоол, ... тариан орон бүхэнэй ...ые гэршэлдэг юм гэ... нүхэр Л. И. Брежневэй ...һэн үгэ бидэнние, хүдөө... тариашадые онсо ехээр ...рлуулха ёһотой. Юуб гэ... энэ баялигые арьбад...ада бидэнэр, хүдөөгэй ...низаторнууд, сэхэ хабаа...жа байнабди.

Мүнөө жэлэй тариа ху...лга онсо шэнжэтэй. Түү... арбадахи табан жэлэй ... гү, али ашаг үрын, ...нарай табан жэлэй тариа ...ажа байнабди. Энэ юун ...һэн удхатайб? Баян урга... ургуулхаһаа гадна, бого... болзор соо, гээлтэгүй-... энэ ургасаяа хуряажа ...аха зорилго табигдана.

Манай колхоздо энэ жэл ...ргаса яһала һайн. Олоной ... оролдолгоор ургуу...гдаһан энэ ургасые гээлтэ ...олтодо оруулха гээшэ ... һэшхэлдэ огто таара...гүй ябадал болохо ха юм. ... Тиимэһээ механизатор ...һэн шанар һайнтайгаар ...ряахын тула бүхы хүсэ ...далаа, мэргэжэл шада...аа элсүүлхэ зэргэтэй. Би ...өө эгээл энэян тухай ...шэжэ ябадагби. Хайшан ... haa, һайнаар хуряажа ...хаб гэһэн асуудал мүнөө ...мбайнер бүхэнэй һанаае ...оно.

Кубаниин тариашад, мүн ...ай Бэшүүрэй Калининай ...мжэтэ колхозой гэшүүд ... һайн үүсхэл гаргаа... Энэ үүсхэлые колхо...най механизаторнууд ... зүрхэнһөө дэмжэнэ. ...ншье ойлгосотой. Тариан ... хүдөө ажахын эгээл ...ла продукци мүн. Та... байбал, мал тэжээ... промышленность — ...һэн эдээр хангагдаһан, ... зоншье эдеэ хоолоор ... дэлбэг байдаг ха юм. ... ехэ тариа хуряажа ...а гээшэ арбадахи түсэб... табан жэлэй гол зорил...удай нэгэн мүн. Ороохо ...яа элбэгээр абалга арад ... ажаһуудал улам һай...руулха шухалын шухала ... нүхэсэлнүүдэй нэгэн ... КПСС-эй XXV съезд ...һэн бэлэй.

Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үүсхэл дэмжэхэдээ, **би энэ жэлдэ 10 мянган центнерһээ доошо бэшэ ороохо сохихоб** гэжэ социалис уялга абааб. Энэ тоогой удхые, хэмжээе би һайнаар мэдэнэб. Иимэ ехэ ороохо сохихонь хүшэр хүндэ, олон янзын эрхэ нүхэсэлһөө дулдыдаха. Зүгөөр үгээ хэрэгээр баталхал байхаб гэжэ һананам. Сэхынь хэлэхэдэ, багахан «ашаа» абаад ябаашань хүнгэншье, һанаа зоборигүй ааб даа. Теэд халуун, харюусалгатай сагта иимэ ябадал гаргаха гээшэ совет хүнэй абари зан-да таарахагүй, хара амяа хараһан ябадал болохо гээшэ. Бэрхэшээлые зүрхэтэйгөөр дабаха, зориһондоо заатагүй хүрэхэ гээшэ манай залуу хүнэй заншал болонхой. Тиимэһээ бидэнэр, механизаторнууд хуряалгын хамаг хүндэ ажалые бэе дээрээ заатагүй даажа абаха уялгатайбди.

Гадна абаһан уялгаяа дүүргэхэ минии үшөө нэгэ эрхэ нүхэсэл гэхэдэ, ургасын хэмжээн болоно. Ургаса газар газарта ондо ондоо. Минии багсаахада, манай тариан ажалай 4-дэхи бригадын байрладаг Хужартада бүхыдөө гектарай 13—15 центнер гарахаар хүлеэгдэнэ, зарим газарта дээшээшье байжа магадгүй. Бодоходомни, иимэ хэмжээнэй ургаса минии уялгые хангахагүй байна. Тиимэһээ өөрынхеэ түргэн дүүргээд, бусад ажахынуудта ошожо, туһалалсаха арга бии.

Иигэжэл би нёдондо 10,4 мянган центнер ороохо сохёо һэм. Үнгэрһэн жэл ургаса мүнөө жэлэйхиһээ бага зэргэ доошоо байгаа һэн. Бригададаа хадажа дүүргээд, бидэнэр хэдэн комбайнернууд хүршэ ажахынуудтаа ошожо туһалаа һэмди. **Мүнөөшье иимэ** ушар гаража магадгүй, гараха бэзэ гэжэ найданам. Юуб гэхэдэ, манай бригада оройдоо 1900 гектар тариалантай. Мүнөө 11 комбайн хүдэлжэ байнхай. Тиимэһээ тарианай хүртэсэнь бага.

Саашань хэлэхэдэ, хуряалгын болзор, ажалай бүтээсэ хадаа тарианай гээлтэтэй тэмсэхэ гол арга болоно. Мүнөө амяарлан хадажа байнабди. Зарим үдэртэ 45 гектар хүрэтэр хадагдана. Тингэбэшье ходо иимэ байхагүй ха юм даа. Тариянай хүсэд болоходо сэхэ хадажа ороходо бэзэбди. Богонёор хэлэхэдэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ бүхы аргаа хэрэглэхэ болонобди. Эндэ нэгэ иимэ ушар тухай хэлэхэ шухала. Би, намтай суг ябадаг нүхэдни комбайндаа найдана, эбдэржэ зогсохогүй, зогсоошье һаань, түргөөр заһаха аргатайбди.

Зүгөөр ороохо шэрэхэ автомашина, тэрэнэй жолоошод эндэ тон шухала үүргэ дүүргэхэ болоно. Ороохо шэрэхэдээ гээхэгүй, түргэн ябажа, олон эрьесэ хэхэ болоно. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда онсо анхарал хандуулха бэзэ.

Ажалай эмхидхэл онсо удха шанартай. Бүлэг бүлэгөөрөө хадаха, һаруул үдэрые, һүниие дүүрэн хэрэглэхэ, комбайнуудаа, машинануудаа зогсоохогүй, поли дээрээ үдэрэй эдеэ асаруулха, мүн лэ тэндэ хамаг заһабарие хэхэ гэхэ мэтые бидэнэр анхаралдаа абанхайбди, зохихо түсэб табинхайбди. Энэмнай манда нилээд туһа хүргэхэ байха.

Тингээд «Монсогорншье ороохо поли дээрэ үлөөхэгүй!» гэһэн уряа бидэ механизаторнуудай хуули болохо ёһотой. Тиимэһээ тариянай болохые ходо шэнжэлжэ, болохо газартань амяарлан, үгы haa, сэхэ хадахадаа, одоол нарин нягта байхые оролдохобди. Мүнөө би уялгынгаа гурбанай нэгэ хубие хээд байнам.

Намтай ябадаг комбайнернууд залуушуул юм. Тиибэшье хэдэн жэл удаагаар тариа хуряалгада ябажа, дүршэнхэй хүнүүд. Нүхэдни мүн лэ ехэ уялга абаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев һайнаар хүдэлхые, Эхэ орондоо элбэг ехэ тариа тушаахые уряалаа. Энээндэнь харюу болгон, бидэнэр абаһан уялгаяа заатагүй үлүүлэн дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди.

В. НАМСАРАЕВ,
Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комбайнер.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ, ПАРТИИН ДААБАРИНУУДЫЕ ДҮҮРГЭХЭБДИ!

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые совет хүнүүд айхабтар ехэ һонирхолтойгоор, урма баяртайгаар угтаба. Нүхэр Л. И. Брежневэй тодорхойлон табиһан зорилгонуудые бүхы оронойнмнай хүн зон зүбшэн хэлсэжэ байна. Энэ үгэ соохи тодорхойлолгонуудые ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгон, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ юм гээд, этигэн найдажа байһанаа совет хүнүүд мэдүүлнэ.

ЗОРИГ БАДАРУУЛМА АЖАЛАЙ ПРОГРАММА

Хилээмэн ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд али бүхы ороной баялигай гол дүнгүүдэй нэгэн болодог байгаа, саашадаашье байха юм гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд шэнэ газар элдүүрилдэг Кустанайн областиин хүдөө ажахын ажалшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса ургуулжа, Эхэ оронойнгоо ороохо тарианай нөөсэдэ бардам хубитаяа оруулхын тула областиимнай тариашад ехэ оролдолго гаргажа байна.

Гагаринай нэрэмжэтэ манай совхоз 1976 оной ургаса хуряалгада түрүү зэргэдэ ябана. Гектар бүхэнһөө 20 гаран центнер тариа сохинобди. Тиигэжэ тариа гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди.

Манай совхоз газар тариалан ба мал ажал хүгжөөхэ талаар бага бэшэ арга нөөсэнүүдтэй юм. Энээнэй тула хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые пилээд дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. «Орондомнай миин лэ тариан бэшэ, харин һайн шанартай, олон янзын ороохо тариан хэрэгтэй. Энэ ушар Казахстанда онсо удха шанартай байна. Ургуулагдаһан шэниисын хахадһаа ехэ хубиинь һайн сортоор таригдахын түлөө оролдохо шухала» гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй захяа заабарие бэелүүлжэ байнабди.

Совхоз түсэбөөр хараалагдаһан 15,4 мянган тонныи орондо 25 мянган тонноһоо бага бэшэ тариа гүрэндэ худалдаха.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ дотор табигдаһан заабаринуудта үндэһэлэн, ороохо тариа ургуулдаг ажахые, мал ажалые эрид хүгжөөхэ түсэб зохёохын тула совхозой механизаторнууд, малшад, мэргэжэлтэд бүхы хүсэеэ элсүүлхэ.

В. БАБИЧ,
Кустанайн областиин Ю. Гагаринай нэрэмжэтэ совхозой директор.

АЖАЛААР АРЬБАДХАГДАҺАН МЭРГЭЖЭЛ, ШАДАБАРИ

Манай «Рассвет» колхозой ажалшад байгша ондо тариа худалдаха түсэбөө 3 дахин үлүүлэн дүүргэхые шиидэ. Кубаниинхидай хуряада эршэтэ ажалаараа харюусан, эдэнэр 140 мянга гаран центнер тариа гүрэнэй амбаарта хаагаад байна.

Энэ жэлдэ үндэр баян ургаса гараһан байна. Намар таригдаһан талмайн гектар бүхэнһөө 60 центнер ургаса хуряагдажа, ажахымнай гектар бүриһөө дунда зэргээр 42 центнер ургаса абаба. Коммунист И. Н. Киселевой звено 160 гектар талмайгаа туд бүхэнһөө 80 центнер «Мироновская - юбилейная» сортын шэниисэ сохёо. Аадар бороогой шанга һалхитайгаар ороходонь, ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр абаха гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй байба. Тариашадай баатаршалгата ажал тухай Л. И. Брежневэй хэлэһэн халуун дулаан үгэнүүд бидэнэй зүрхэ сэдьхэлые гүнзэгыгөөр хүдэлгөө. Ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула бүхы юумэ хэжэ байнабди. Энэ хадаа гансал тариашадай бэшэ, харин ажахымнай бүхы хүн зоной анхарал оролдолгын хэрэг болоно.

Колхозой парткомой хүтэлбэри доро коммунистнууд эмхидхэлэй ба ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Агрегадуудай ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө мүрысөө эдэнэр дэлгэрүүлээ. Комбайнернууд үдэр бүхэндэ 500—700 центнер тариа сохино. Жэшээнь, В. С. Буянов 16 мянган центнер тариа сохиһон байна.

Ороной тариашадта хандаһан нүхэр Л. И. Брежневэй үгэдэ халуунаар харюусажа, колхозоймнай ажалшад ургаса хуряалгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табихые шиидэбэ.

А. ДЕСЯТЕРИК,
Волгоградска областиин Михайловска районой «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ.
(ТАСС).

ТҮРҮҮШЫН КВИТАНЦИ

Сентябрийн 3-най үдэр Суулгын совхозой тоог дээрэһээ шэнэ ургасын шэлэмэл тариа тээһэн арба гаран автомашина һубариһаар ороохо тушаалгын пункт тээшэ тооһо татан гүйлгэлдэбэ.

Энэ тариан хамбын манлайда ЗИЛ-130 автомашинатай үнинэй жолоошон А. М. Сундуков, тэрэнэй удаа аха дүүнэр Анатолий, Виктор Калеэных болон бусад һубарилдан ябаа. Тиигэжэ Суулгын совхоз аймаг соогоо эгээн түрүүлэн 1000 центнер тариа бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, түрүүшын квитанци абаба.

Гүс ажахынхид байгша ондо гүрэндөө 11,5 мянган центнер тариа худалдаха түсэбөө богони болзорто дүүргэхэ зорилготой.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

НҮХЭР ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВТЭ

Хүндэтэ Леонид Ильич!

Тариа гүрэндэ худалдаха талаар абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайдаа Танда ехэ урма баяртайгаар элидхэн мэдээсэнэбди. 1 миллион 800 мянган тонно гэхэ гү, али 110 миллионһоо дээшэ пүүд ороохо тариан Эхэ ороной амбаарта хаагдаа. Хүрпээтэ ургамалнуудые оруулалсахада, дүн хамта 1 миллион 880 мянган тонно тариан тушаагдаха юм. Область иимэ ехэ ороохо түрүүшынхеэ худалдаха байна.

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй Алма-Атада болоһон зүблөөн дээрэ Воронежой тариашад тухай халуун дулаан үгэнүүдые хэлэһэнэйтнай түлөө Танда, Леонид Ильич, ехэ баяр хүргэнэбди. Үндэр этигэл найдабариетнай харюулхын, саахарай свекло ба газар тариалангай, мал ажалай бусад продуктнуудые бэлдэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа дүүргэхын тула манай областной партийна организаци бүхы юумэ хэхэ.

Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, хүшэр хүндэ хүдэлмэридэтнай амжалтануудые, элүүр энхые, ехэ зол жаргал хүсэнэбди.

КПСС-эй Воронежско обкомой нэгэдэхи секретарь В. ИГНАТОВ.

КПСС-эй ОБКОМДО

КПСС-эй райкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, республикын министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн байгша оной сентябрийн 6-да КПСС-эй обкомдо боложо дүүрэбэ.

Алма-Ата хотодо болоһон партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо заагдаһан тобшолол болон тодорхойлолгонуудһаа уламжалан, тариан болон мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ, тариа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, тэжээл бэлэдхэлгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ талаар республикын колхоз, совхозуудай, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай урда табигдажа байһан хойшолуулагдашагүй зорилгонууд тухай элидхэл КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хэбэ.

КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь **С. Б. Жаргалов,** КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь **М. Ж. Шагдаров,** КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев,** КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь **А. С. Берещинов** гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхоз ошожо, картаабха комплексно аргаар хуряаха, экструдернүүдэй туһаламжаар бүдүүн тэжээлые микро-нэмэлтээр шанаржуулха, модоной шэлбүүһэ малда тэжээл болгон бэлэдхэхэдэ хэрэглэгдэдэг оньһожоруулагдамал аргануудтай танилсаба.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, НООҺО, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАХА ТАЛААР БАЙГША ОНОЙ ГУРБАН КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ХЭР ДҮҮРГЭГДЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1976 оной сентябрийн 1-нэй мэдээн.

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Баргажанай	47	82	—	107
Баунтын	42	82	—	—
Бэшүүрэй	39	91	—	103
Зэдын	41	84	114	96
Яруунын	58	88	—	103
Загарайн	38	83	—	90
Захааминай	45	86	—	103
Кабанскын	71	81	—	—
Хэжэнгын	36	86	—	105
Хурамхаанай	62	79	—	104
Хяагтын	32	89	—	95
Мухар-Шэбэрэй	51	90	—	94
Ахын	21	83	—	113
Прибайкалиин	70	97	—	—
Хойто-Байгалай	36	124	—	—
Сэлэнгын	38	84	—	101
Түнхэнэй	40	82	3,7 дахин	102
Улаан-Үдын	60	95	108	107
Хоринн	38	84	87	91
Бүхыдөө	49	87	107	99,4

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО БЭХИЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

...Электротехническэ промышленностиин талаар экономическа ба научно-техническа харилсаа холбооной «Интерэлектро» гэһэн уласхоорондын организациин эмхидхэһэн зүблөөн Улаан-Үдэдэ мүнөөдэр хүдэлмэреэ эхилхэнь. Европын социалис оронуудай делегацинууд манай эндэ ерэжэ, өөһэдынгөө зургаадахи зүблөөе үнгэргэхэ юм.

СЭВ-эй социалис экономическа харилсаа холбооной комплексно программаар хараалагдаһан электротехническэ промышленностиин талаар харилсаа холбоо, туһалалсалга һайжаруулха ба бэхижүүлхэ зорилготойгоор энэ зүблөөн үнгэргэгдэхэ байна.

Манай «Электромашина» заводой продукци орон дотороо ба дэлхэйн дэлгүүр дээрэ һайн мэдээжэ. Һайн шанартай, удаан болзор соо ашаглагдадаг электродвигательнүүд эндэ бүтээгдэнэ. Заводой продукциин 97 процентынь эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэнхэй. «Электромашина» завод СССР-эй Электротехническэ промышленностиин министерствын базова предприяти болохо юм. Тиимэһээ эндэмнай уласхоорондын зүблөөн зарлагдаа.

Республикымнай партийна, совет органуудай, заводой түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадагшадые Улаан-Үдын аэропортдо үсэгэлдэр хани халуунаар угтаба. Социалис оронуудай делегацинуудай толгойлогшонор тэрэ үдэр төө бэлэдхэлэй зүблөө үнгэргэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уласхоорондын зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

НАРАН ХАДЫН АРАДА...

Байгша ондо Хоринн совхоз 1100 тонно силос, 720 тонно сенаж дараха түсэбтэй. Сагай ударилай хэр таарамжагүй байбашье, ажахын механизаторнууд, үбһэшэд хараалһан даабаряа бодото дээрэнь дүүргэхын тула оролдоно гэхэдэ, алдуу болохогүй. Үбһэ хуряалгада хүдэлжэ байһан звенонууд бороодо сохюулһан үбһөө һэлижэ һүүреэгээд, тэрээгээрээ сенаж дараа. Һаянай байдалаар Хоринн совхоз 720 тонно сенаж даража, хараалһан түсэбөө холо үлүүлжэ шадаа.

Силос даралга түрүүшын үдэрһөө бапал эмхитэйгээр ябуулагдана. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ 4 комбайн, ашаанай арба гаран машина табигданхай. Силос даралгада хүдэлһэн хүнүүд халуун эдеэгээр хангагданхай. Комбайнернуудай, жолоошодой зорилгонь тодо. Үдэр бүри хэһэн ажалайнь дүн согсологдожо, дайшалхы хуудаһан гаргагдана.

Наран хадын арын зеленкын поли. Үдэшын юһэдэхи час. Совхозой директор Владислав Тугутович Тугдумовтай эндэ хүрэжэ ерээд, комбайнернуудтай уулзажа, үдэрэй туршада бүтээһэн ажалаарнь һонирхоходомнай, Даши-Доржо Аюшеев манда ингэжэ хэлэбэ:

— Николай Хабитуев, Николай Цырендоржиевтай хамта нэгэ поли дээрэ хүдэлнэбди. Һаатангүй ябаһан үедөө үдэрэй туршада 265 тонно зеленко хуряанабди. Эндэхи полиин шулуутай дээрэһээ комбайнуудаймнай һоёо, хутагань хухарна. Ходо зогсожо, тэдэнээ заһаха баатай болонобди. Үдын хойно гурбуулан гуша гаран машина ябуулаад байнабди. Ажалайнгаа дүүрэтэр тус бүридөө үшөө 2—3 машина эльгээхэбди.

Нүхэндэ буулгагдаһан силосэй ногоое С-100 түхэлэй тракторaар нягтаруулан дарана. Механизаторнууд Анатолий Монохонов, Петр Батурин гэгшэд энэ хүдэлмэри бүтээхэдээ, эндэ ерэһэн автомашинануудые һаатуулангүй ябуулхые оролдоно.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ туһалалсахаар городһоо эльгээгдэһэн автомашинын жолоошод нүхэд Эпов, Нагорнов, Постников гэгшэд үдэрэй туршада хори гаран эрьесэ хэжэ, бултанда ёһотой жэшээ харуулна.

Ажахын ахамад агроном Владимир Касьянович Шарагулов, Буряадай хүдөө ажахын институт мүнөө жэлдэ дүүргэһэн агроном басаган Валентина Омбоева, тариан ажалай бригадир Владимир Жигжитов гэгшэд силос даралгые эмхидхэн хүтэлбэрилнэ. Энэ шухала хүдэлмэрие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ нэгэ һанал бодолтойгоор ажахын хүдэлмэришэд болон механизаторнууд мүнөө үедэ ажаллажа байнхай.

— Механизаторнуудаймнай олонхинь совет армида албаяа дүүргэжэ ерээд, түрэл нютагтаа хүдэлхөөр үлэһэн залуу хүбүүд. Тэдэнние ажаһуудалайнь талаар дэмжэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табинабди. Силос даралга дээрэ хүдэлжэ байгаа механизаторнуудай 4-ниинь залуу хүбүүд. Энэ харюусалгатай хүдэлмэри ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэжэ, бүхы хүсэеэ тариа хуряалгада табихаар хараалнабди, — гэжэ нүхэр Тугдумов манда хэлэбэ.

Д. ХУБИТУЕВ.
Хоринн аймаг.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ЭРДЭМ МЭДЭСЭЕЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТУЛА

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, партийна һуралсалай зорилгонууд тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоол дотор марксистско-ленинскэ һуралсалай саашанхи зорилгонууд тодорхойлогдонхой. Тус документые хүтэлбэри болгон, партийно-политическэ һуралсалайнгаа дүй дүршэлдэ сэгнэлтэ үгэжэ, саашанхи хүдэлмэреэ тодорхойлхо байнабди.

Үнгэрэгшэ 1975 — 1976 онуудай һуралсалай жэлдэ манай Хурамхаанай аймагта хамта дээрээ 1.184 хүн, тэрэ тоодо 735 коммунистнууд марксистско-ленинскэ һуралсалда хабаадуулагдаһан юм. Тиин КПСС-эй райком болон эхин парторганизацинууд ажалшадай политическэ гэгээрэл эмхидхэхэ зуураа, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, һургуулинуудтахи хэшээлэй шанар болон марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые өөһэдөө бэеэ даагаад шудалан үзэлгые эрид һайжаруулха гэһэн зорилго урдаа табиһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй партиин XXV съездэ хэлэһэн тоосоото элидхэл болон съездын бүхы материалнуудые политическэ һургуулиин. теоретическэ семинарай шагнагшад энэ жэлэй мартһаа шудалан үзэжэ эхилһэн байна. Съездын материалнуудые шудалха хэрэг коммунистнар болон партийна бэшэ ажалшадай идейно-политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэдэнь улам ехэ эдэбхи абьяас түрүүлһэн юм. Энэ үедэ шагнагшад теоретическэ конференцинүүдтэ, семинарска хэшээлнүүдтэ, хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан, тиихэ зуураа өөһэдөө олон янзын темээр рефератнуудые бэлдэжэ уншаһан, хүн бүхэн заагдаһан литературааар конспект хэһэн юм.

Совхозуудай партийна организациин секретарьнар Г. Б. Цыренов (Дэрээнэй), А. Ч. Цыденов (Гааргын), К. О. Будаев (Аргатын), А. С. Матросов (Һахалиин), Б. В. Самбуев (Хурамхаанай) гэгшэд һуралсалай хэшээлнүүдые идейно-теоретическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэ парторганизацинуудта хэшээлнүүд саг болзортоо, һонирхолтойгоор үнгэргэгдэдэг байһан, һуралсалай программа гүйсэд бэелүүлэгдэһэн, түгэсхэлэй хэшээлнүүд дээрэ шагнагшад һайн эрдэм мэдэсэ харуулһан гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагайхид хэшээлнүүдые үндэр хэмжээндэ, аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь эхин парторганизацинуудта методическа туһаламжа ходо үзүүлдэг байгаа.

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хүтэлбэри болгон, пропагандистска кадрнуудые бэлдэнэбди. Хори гаран жэлдэ үзэл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа ябаһан үнинэй багшанарай нэрэ аймаг соогоо суутай юм. Тэдэнэй зэргэдэ дүршэлтэй пропагандистнар Ш. Д. Очиров, В. Б. Хышиктуев, Г. Э Дамбаев, Д. В. Батуев оролсоно. Хүтэлбэрилхы кадрнуудай, мэргэжэлтэдэй дундаһаа пропагандистнар урган гараа. Жэшээнь, хүдөө ажахын управлениин начальник М. М. Дагаев, Гааргын совхозой директор Л. Б. Цыремпилов, Хурамхаанай леспромхозой директор Н. И. Рябчиков, Ленининэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. Д. Цыренов, Һахалиин сельсоведэй түрүүлэгшэ Б. В. Надмитов, врач В. Ж. Гармаева, багшанар О. Р. Раднаев, Х. Г. Дамбаев, У. Г. Раднаева болон, бусад.

Пропагандистнуудта методическа болон теоретическэ туһаламжа үзүүлгээр ажал ябуулагдаһан, политическэ гэгээрэлэй байшангай дурадхаһан программын ёһоор һуралсалай жэл соо КПСС-эй райкомой дэргэдэ гурба удаа пропагандистнарай семинар үнгэргэгдэһэн юм. Дүршэлтэй пропагандистын нээмэл хэшээл эмхидхэгдэжэ, тэндэ бусад пропагандистнар, политическэ гэгээрэлэй кабинедэй методическа соведэй гэшүүд уригдадаг байгаа.

Хурамхаанай дунда һургуулида пропагандист, һургуулиин директор Е. Т. Цыденовэй хүтэлбэрилдэг теоретическэ семинарай шагнагшад хэшээлээ хотодоо һонирхолтойгоор ябуулдаг, хэшээл бүхэндэ шагнагшад өөһэдынгөө бэлдэһэн элидхэл болон реферат уншадаг.

Шэнэ 1976—1977 онуудай һуралсалай жэлдэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэ зорилго табигдана. Партиин XXV съездтэ Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл дотор съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэг хадаа манай бүхы партийна гэгээрэлэй эгээ шухала зорилгонь болоно гэжэ заагданхай. Тиимэһээ съездын габиһан уг зорилгонуудые коммунист бүхэндэ, совет хүн бүхэндэ хүргэхэ, ойлгуулха гээшэ пропагандистнарай, лектор, элидхэлшэдэй, бүхы партийна эдэбхитэдэй нангин уялга болоно. Партийно-политическэ һуралсал хадаа үргэн олониитэ ажалшадые марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар, КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэлөөр зэбсэгжүүлхэ зорилготой. Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд тухай асуудал КПСС-эй райкомой бюродо зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Мүн энэ шухала асуудал эхин парторганизацинуудай суглаанда зүбшэгдөө. Тиин партийно-политическэ һуралсалай аша үрэ, шанар улам дээшэлүүлхэ, хэшээлнүүдыень гүнзэгы удхатайгаар ябуулхабди.

Д. ШАГДАРОН,
КПСС-эй райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

ХАРТААБХА—ХОЁРДОХИ ХИЛЭЭМЭН

ШИИДХЭХЭ АСУУДАЛ ОЛО

Ороохо таряа ехээр ургуулхынгаа хажуугаар, манай аймагай ажахынууд үнинһөө хойшо хартаабха баһал горитой газарта һуулгажа, муу бэшэ ургаса абадаг байһан.

Энэшье гайхалгүй ааб даа. Хэр угһаа хойшо эндэхи таряашан зон хартаабхые хилээмэ талханай удаадахи хоол гэжэ тоолодог байгаа. Мүнөөшье Бэшүүрэй аймагай алишье тосхондо бууса шадараа хартаабха таридаггүй айлые олохогүйт.

Гэхэтэй хамта, сэхыень хэлэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай олонхи ажахынууд хартаабха ургуулгада анхарал багаар табидаг болоһон, энэ ажал харууһа ехэтэй гээд, тэрэнэй тарилгын талмайе али болохоор хорообжорхиһон байна. Зарим колхоз, совхозуудта хартаабха ургуулха тусхай звенощье эмхидхэгдэхэеэ болиһон, энэ ургамал ехэнхидээ эндэ тэндэ орхигдоһон, бусад ургамалнуудые тарлад байхада үлэһэн, утэгжүүлэгдээ, уһалагдаашьегүй газарта таригдадаг болоһон байна. Энээнһээл болоно, 1970 1973 онуудта аймаг дотор бүхыдөө таригдаһан 500 гаран гектар газарай гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 63—71 центнер ургаса абтаа юм.

Үнгэржэ ерэхэдээ, һүүлэй үедэ аймаг дотор хартаабхын һайн сортовой үрэһэнһөө байха, жиирэй үрэһэнэй олдохонь бэрхэтэй болоһон байна. Ажахынууд хартаабхаяа тариха болоходоо, айлнуудһаа үрэһэ үнэтэйгөөр худалдажа абаха баатай болодог һэн.

Тиимэһээ «1977 1980 онуудай туршада республикын колхоз, совхозуудта хартаабха ехээр ургуулжа абаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй обкомой, Бур. АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые алишье талаараа зүб, саг соогоо абтаһан хэмжээ ябуулга болоно гэжэ тоолонобди.

Һүүлэй жэлнүүдэй дүн дүршэл дээрэһээ харахада, Бэшүүрэй аймагай алишье нютагта хартаабхын һайн ургаса абаха арга боломжо гүйсэд бии байна. Жэшээнь, нёдондо Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо, «Победа», Калининай нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозуудта гектар бүриһөө дунда зэргээр 100—140 центнер хүрэтэр ургаса абтаһан байна. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизатор Илья Дульянинов, «Победа» колхозой хартаабхашан Иван Фалилеев гэгшэд тарялангай гектар бүриһөө 156 центнер ургаса хуряагаа юм.

Хартаабхын тарилгые үргэдхэхэ, энэ ургамалые һайн үрэжэлтэй, аргатайл һаань уһалагдадаг газарта тариха, тарялан дээрэнь урид һайса утэгжүүлгэ оруулха, бүхы агротехникыень нарииаар сахиха тушаа байгша ондо аймаг дотор зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ гэжэ хэлэмээр. Тусхайлбал, энэ жэлдэ ажахынуудта хамта 600 гектарта хартаабха таригдаа. Колхоз, совхозуудта мүнөө хартаабха ургуулха тусгаар саг үргэлжэ хүдэлхэ оньһожоруулагдаһан 16 звено эмхидхэгдэнхэй. Звено бүхэн бүхы хэрэгтэй оньһон техникээр гол гүлэб хангагдаа. Тиигэжэ нэгэ механизатор 50 гектар газар даажа абаад, тэрэнээ утэгжүүлхэ, уһалха, үрэһэ тариха, ургасын хойноһоо харууһалха — бүхы хүдэлмэриие өөрөө хэхэ болоно. Иимагтал хартаабхын ургаса хуряаха үедэнь ондоо тээһээ хүнүүдые нэмэжэ үгэхэ юм.

Хартаабхын газарай бодото эзэдтэй болоһонойнь ашаар энэ жэлдэ тус ургамалые тариха газарта гүрүүшынхэе 370 гектар дээрэ хамта 11.6 мянган тонно шэбхэ гаргагдаа, тиихэдэ 525 гектар газарта 250 тонно (физическэ шэгнүүрээр) минеральна утэгжүүлгэ тараагдаа.

Энээнэй ашаар мүнөө олонхи колхоз, совхозуудта хартаабхын муу бэшэ ургаса гаранхай. эдеэшэжэ байна. Бүхы газарайнгаа гектар бүхэнһөө 100 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхэ аабзабди гэжэ һанагдана.

Тиигэжэ шадаа һаа, байгша ондо ажахынуудай бүхыдөө 48—50 мянган центнер хартаабха хуряажа, тэрэнэйнгээ 15,5 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаад, үшөө тэды шэнээниинь үрэһэ хүрэнгэдэ хааха. саашань тээнь үлэһэн 20 мянган центнер хартаабхаяа адууһа малда эдюулхэ аргатай болохо байна. Энэмнай малай тэжээлдэ ехэхэн нэмэри болохо байһаниинь элитэ.

Саашадаа хартаабхынгаа тарилгые жэл бүри үргэдхэжэ, 1980 ондо аймаг дотор бүхыдөө 1.800 гектарта гэхэ гү, али мүнөөхиһөө гурба дахин ехэ газарта хартаабха таридаг болохо зорилго табигдана.

Гэхэтэй хамта эндэ үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Нэн түрүүн һайн шанартай, эрхим сортын үрэһэ бэлдэжэ абаха гээшэ хартаабхын тарилгые үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ гол эрхэ нүхэсэл болоно. Манай һанахада, һайн шанартай, эрхим сортын үрэһэ ургуулаад, колхоз, совхозуудта худалдадаг тусгаар туршалгын ажахые республика дотор бии болгохо тушаа яаралтай хэмжээ абаха, мүн даб дээрэ ажахы бүхэн өөһэдын сортовой участогтай болохо зэргэтэй.

Хоёрдохи шухала асуудал гэхэдэ, хүрэнгын үрэһэн, малай тэжээлдэ орохо хартаабха хадагалха һайн хранилищи колхоз, совхоз бүхэндэ бариха хэрэгтэй болоно. Тэрээнгүйһөө болоно, ажахынууд нилээд ехэ ургасаяа хаяна. үхэр малдаа, гахайнуудтаа тэрэнээ түүхэйгээр алхажа эдюулнэ. Тиимэһээ тэрэнэйнь ашаг үрэ бага байна бшуу. Саашадаа хартаабхые буйлуулжа, тусхай паста болгоод эдюулдэг болохо саг ерээ.

Гадна ургаса хуряалгын үедэ хартаабха һайнаар илгаха тусхай пункт ажахы бүхэндэ заатагүй бии болгохо ёһотойбди.

Мүнөө аймагай Новосретенкын совхоздо, «Рассвет» колхоздо тус тусн тонно хартаабх таха хранилищи ш ригдажа байна «Победа», XXI пар нэрэмжэтэ кол «Сибирь» болон с скиин нэрэмжэтэ с та хүрэнгын хартаа дагалдаг хуушан щинь үргэдхэгдэжэ заһагдажа байнхай.

Теэд малай тэжэ хо хартаабха хадага гаар байра хаана үгы гэхэдэ болохо. гахайн фермэнүүдтэ лиин гүртэнүүдтэхи лэй цехүүдые түшаа нигээд намарпаа тэндэ хартаабха түхеэрэлгэнүүдые тушаа бодомжолхо бди.

Хартаабха ехээр элбэг ургаса гарга тайгаар абадаг бо ла эндэхи бүхы хүд оньһон машинын хү хэ, бүхы ажалыень болзор соо бүтээхэ байһаниинь мэдээжэ. шье хартаабхын ург даг машинанууд, ур хуряаха комбайнуу дана.

Эдэ бүхы асууда шиидхээд байбал таабха хилээмэ удаадахи, ашаг ехэ мал гэһэн нэрэе дү рюулха байна.

Н. ЛУЧИНИН,
Бэшүүрэй аймгуй мой хүдөө а управлениин нача

Коммунис ажалай ударник, хоёрдохи разрядай автокрановщица Светлана Васильевна Серебрякова арбан долоон жэлэй саада тээ Тимлюйн асбоцементын заводой үйлэдбэриин цехтэ хүдэлжэ эхилһэн юм. Энэ хугасаа соо тэрэ оролдосотой бэрхэ ажалаараа шалгаржа, РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник гэжэ значогто хүртэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Светлана Серебрякова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Промышленность—хүдөө ажахыда

ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨХЭ

Энэ жэлэй ургаса хуряалгада шухала хэрэгтэй оньһон техникэ бүтээжэ, хүдөөгэй ажалшадта болзорһоонь урид эльгээхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые хараалһан К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Днепропетровско комбайнай заводой коллективэй патриотическа үүсхэлдэ оронойманай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд халуунаар харюусаба. Олон һалбариин предприятинууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, ургаса хуряагшадые машина техникээр, запас частьнуудаар һайса хангана.

Нэгэдэлнүүд болон заводуудай хүдэлмэришэдэй бэелүүлжэ байһан зорилгонууд тухай ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэһэн байна.

Трактор ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министрэй орлогшо Г. П. ЕЛИСЕЕВ ингэжэ хөөрэнэ:

— Һалбариимнай бүхы предприятинуудай коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Һалбариин хүдэлмэришэд олон трактор, ороохо хуряадаг 340, мүн хартаабха малтадаг арбаад комбайн, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай ехэ запас частьнуудые даабари һаа гадуур бүтээхэ юм.

Тернопольско комбайн бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Предприяти КС-6, БМ-6 түхэлэй свекло хуряадаг комплекснуудые болзорһоонь урид бүтээн гаргажа байна. Сентябрь һарын эхээр завод түсэбһөө гадуур 50 агрегат эльгээхэ.

Габшагай ажалай эршэтэй зохилдуулан, запас частьнууд мүн лэ ехээр бүтээн гаргагдана. Комбайн бүтээгшэд свекло хуряадаг 150 механизаторые һургажа гаргаха.

Минскын трактор бүтээдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив машинануудые түсэбһөө гадуур бүтээжэ эхилэнхэй. Сентябриин дүүрэтэр даабариһаа гадуур 50 трактор бүтээгдэжэ, конвейерһээ гаргагдаха. Тиихэдэ 150 мянган түхэригэй запас частьнууд нэмэжэ гаргагдахаар хараалагдана. Предприятиин коллектив доторойнгоо арга нөөсэнүүдые шадамараар хэрэглэн, олон трактор хүдөөгэй ажалшадта эльгээхэ гурбадахи кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Гурбадахи кварталай түсэбөөр хараалагдаһан трактор ба автомобилиин запас частьнуудые сентябриин 21 болотор бүтээжэ, «Союзсельхозтехникын» республиканска баазануудта эльгээхэ гэһэн зорилго Курскын тракторай запас частьнуудые бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд, инженернүүд урдаа табяад, габшагайгаар ажаллажа байнхай. Эрхим шанартай продукци гаргаха гэээшэ уялгануудай гол зүйлынь болоно. Түрүү коллектив хараалһан болзороо наринаар баримтална. Эдэнэр хэдэн арбаад мянган түхэригэй запас частьнуудые даабариһаа гадуур бүтээжэ гаргаха.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Ташкентын трактор бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд Днепропетровскын комбайн бүтээгшэдэй үүсхэлые үргэнөөр дэмжээд, юһэ һарынгаа түсэбһөө гадуур 100 трактор, 300 прицеп бүтээжэ, хүдөө ажахыда эльгээхэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа найдамтайгаар дүүргэжэ байна. Хлопок хуряалгын үедэ завод дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэдые республикынгаа колхоз, совхозуудта эльгээжэ, оньһото техникые һамшалтагүйгөөр хүдэлгэхэдэнь хүдөөгэй механизаторнуудта туһалха юм.

Элшэ хүсэнэй машина бүтээлгын министрэй орлогшо Д. Г. КУЗНЕЦОВ ингэжэ хөөрэнэ:

— Министерствын нэгэдэлнүүдэй, заводуудай хүдэлмэрилэгшэд арга боломжонуудаа наринаар хаража үзөөд, 3 миллион шахуу түхэригэй машина, түхеэрэлгэнүүдые, запас частьнуудые, мүн бусад продукци түсэбһөө гадуур бүтээжэ, хүдөө ажахыда эльгээхэ уялга абаба. Свердловскын турбомоторно заводой хүдэлмэрилэгшэд Днепропетровскын комбайн бүтээгшэдэй үүсхэлдэ харюусажа, урда тээ хараалагдаһан 1 миллион түхэригэй бэшэ, харин 2 миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци хүдөөгэй ажалшадта ... шиндээ. Колхоз, совхозуудай машина тракторай хэдэн мянган деталь, ... лос хуряадаг олон комбайн даабариһаа гадуур абаха байна.

Ленинградай Ижорскын заводой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын оньһон техникэдэ шухала хэрэгтэй 60 мянган түхэригэй запас частьнуудые түсэбһөө гадуур бүтээхые хараалба.

Таганрогой «Красный котельщик» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэд, ... машина бүтээлгын ... ажалшад, һалбариин ... сад олон ... нуудай коллективүүд ... лэдбэреэ бүри хурдан ... гөөр хүгжөөжэ, шэнэ ... кэ ба түрүү техно... лэдбэридэ нэбтэрүүлэн, ... сэбһөө гадуур горитой ... продукци колхоз, совхоз... та эльгээнэ. Үндэр ... уялгануудаа эдэнэр ... найдамтайгаар дүүргэнэ.

Хони үрэжүүлгэ—харюусалгатай хаһа

АЖАЛАЙНЬ ЭМХИДХЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА

Август һара барагдажа, республикымнай хонишодой эгээл харюусалгатай хаһа—хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилбэ. Энэ кампанияа эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэргэхэдөө хонишодой бригаданууд ерэхэ жэлдэ хурьга олоор абажа, хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлдэг, горитой амжалта туйладаг байна.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хониин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхын тула нэн түрүүлэн ажахынуудай мэргэжэлтэд искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ эхэ хонидоо, зуһагуудаа эртээнһээ бүридхэжэ түсэблэхэ, пунктнуудаа һайнаар бэлдэжэ, хэрэгтэй түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангаха, хонишодой, техник-үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэри эмхидхэхэ зэргэтэй. Ушар иимэһээ, урда жэлнүүдтэ зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд үрэжүүлэгдэхэ хонидойнгоо тоо таамагаар бүридхөөд гү, али эхэ хонидоо, зуһагуудаа голодоһондо олоор гаргаһанда тооложо хороодог заншалтай байһан юм. Энэ юунһээб гэбэл, искусственна аргаар хони үрэжүүлгэдээ түгэс бэлдээгүй дээрэһээ зарим мэргэжэлтэд иимэ гажа буруу ябадал хэнэ гээшэ.

Хони үрэжүүлгэеэ эмхитэйгээр үнгэргэхын тула эдэ үдэрнүүдһээ оройтуулангүй, хүшэ тамираар һула эмэ зуһаг, эхэ хонидоо һүрэгһөө амяарлаад, талха таряанай зүйл нэмэлтэ болгон эдюулжэ, һайн бэлшээридэ манажа таргалуулха хэрэгтэй. Ингэжэ хүсэд таргалһан хонин түргэн ототой болодог ха юм.

Эхэ хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэридэ гансашье хонишод, техник-үрэжүүлэгшэд харюусалгатай бэшэ, мүн гүрэнэй үүлтэртэ малай предприятиин, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд үдэр бүри анхаралаа хандуулжа байха зэргэтэй. Тиихэдээ гансал заабари үгөөд байнгүй отарануудтахи пунктнуудта ошожо, үрэжүүлгын шанар шалгаха, дутагдалыень элирүүлжэ усадхаха уялгатай юм. Хоёрдохёор, хонишодой, техник-үрэжүүлэгшэдэй ажалые һайнаар эмхидхэхэ шухала. Заримдаа ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хони үрэжүүлгын үедэ хонишодой гү, али техник-үрэжүүлэгшын дуталдахада ушарһан лэ хүниие энэ ажалда томилдог. Дүй дүршэлгүй, онол шадабаригүй эдэ хүнүүдынь миил юрэ саг үнгэргөөд, искусственна аргаар хони үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ хайша хэрэгээр ябуулжа үнжагайруулдаг, һүүлэй һүүлдэ хонидынь олоор һубайрдаг байна.

Хонишодой энэ ээлжээтэ кампани эмхитэйгээр үнгэргэхын тула түрүү техник-үрэжүүлэгшэдые урмашуулха гурим ажахы бүхэндэ зохёогдохо зэргэтэй. Ингэжэ моральна болон материальна талаар урмашуулагдахадаа хүн бүхэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, һайн шанартайгаар бүтээхые оролдодог ха юм.

В. ПРИЕМЫШЕВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын ахалагша ветврач.

ДООДО-ҮШӨӨТЭЙН ФЕРМЭДЭ

Үглөөгүүр эртэхэн гараад, Доодо-Үшөөтэ нютагһаа зүүн хойшоо нэмжыһэн уужам талаар гүйлгэлдэбэбди. Үглөөнэй тунгалаг агаарта аятаншье гээшэнь аргагүй. Үбһэ ногооной хоншуухан үнэр хамар сорьёжо, таатай зохид үе саг һануулна.

Багахан бүлэг бургааһанай саана гарахатаймнай зэргэ хэдэн гэр, малай байра харагдаба. Энэ хадаа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиин хоёрдохи фермын зунай байра байба. Үнеэдынь бэлшээридэ гаранхай.

— Энэ фермын үнеэд 198 толгой юм. Эндэ найман һаалишан хүдэлнэ. Хүн бүхэн хори гаран үнеэ даажа абанхай. Мал адуулха хүн бии. Зунай үедэ фермын һү һаали үхэр адуулагшадай гарта, эдэнэй хэр зэргэ үнеэдээ бэлшээһэнһээ дулдыдана. Манай эндэ һайжаруулагдаһан бэлшээри үгы юм. Тиимэһээ мал адуулагшаднай һүни үдэргүй үнеэдээ бэлшээжэ, һайнаар садхаахые оролдодог. Зунай саг ошожо, ногооной шэмэ муудажа эхилээ. Ушар иимэһээ һолоомо хэршэжэ, таряа талханай зүйлтэй холёод, үнеэдээ эдеэлүүлнэбди,—гэжэ колхозой ахамад зоотехник Н. П. Тютрин хөөрэнэ.

Һү тушаан абадаг таһалгада оробобди. Энэ арюун сэбэр. Стол дээгүүр элдэб олон түхеэрэлгэнүүд тодхоотой.

— Бидэ һүнэйнгөө тоһолигые болон гашалангирые эндээ шалгадагбди. Тиигэжэ үдэр бүри һүнэй шанар элирүүлжэ, һаалишадта дуулгаха, хэмжээ абаха аргатай болонхойбди, — гээд, лабораториие даагша Цырен-Ханда Санзуева хөөрэбэ. — Һаалишан бүхэн эдэниие мэдэжэ байхадаа, һүнэйнгөө шанар дээшэлүүлхын түлөө ехэтэ оролдодог гээшэ. Сэбэр, һайн шанартай һү тушаадаг болохын тула үнеэдые һааха гурим, заабаринуудые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэй. Үнеэ һааха оньһон түхеэрэлгэеэ ходо сэбэр байлгаха, үнеэдэй дэлэн бүлеэн уһаар угааха, аршаха гээшэ һүнэй шанарай түлөө тэмсэлэй түрүүшын шата болоно...

Зарим ажахын һаалишад энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа, хүйтэн уһаар бага сага заилагдаһан хүнэгүүд соо һү һаадаг зандаа бшуу. Энээнһээ боложо, сэбэр бэшэ, гашалангир ехэтэй һүн тушаагдажа, ажахынууд гарзатана ха юм. Мүн һү хадагалха байраяа арюун сэбэр байлгаха, һүеэ хүргэхэ түхеэрэлгэ хэхэ гээшэ тон шухала болоно. Эдэ бүгэдэ тус фермэдэ наринаар сахигдана.

Эндэхи һаалишад һү һааха 7 һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Ханда-Сүрэн Цыбикова июль һарынгаа түсэб 140 процент дүүргээ гэхэ гү, али 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1814 килограмм һү һааһан байна. Еши-Ханда Сапкеева, Пагма Чагдурова гэгшэд мүн лэ түсэбөө холо үлүүлээ. Август һарадашье урагшатай һайнаар ажаллажа гараба.

Тус фермын ко өөһэд хоорондоо эбтэ бэе бэедээ туһала Эдэнэй журам шанга, лай эмхидхэл һайн, төө үнеэдээ гурба дахи ха .15 хоноод лэ ша һаалга эмхидхэхэ г тын ажал саг соогоо дэг заншалтай.

Малшадай дунда һэн социалис мүры дүнгүүд арба хоноод гагдана. Һарын дү түрүү һаалишадта, адуулагшадта да вымпелнүүд, үнэтэ б барюулагдадаг байха

М. САНДАН
манай к

Зэдын аймаг.

Грузиин ССР. Эндэхи сай ургуулагшад ургасаяа хуряажа үнинэй эхилэнхэй. Ленинэй орденто Ингирскэ совхозой хүдэлмэришэд түрүүлэн плантаци дээрэ гараа. Энэ жэлдэ тэдэнэр 3800 тонно һайн шанартай сайн набшаһа суглуулха түсэбтэй. «Сакартвело», «Ча-9004» гэһэн түхэлэй машинануудаар бүхы ургасань хуряагдаха. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сайн набша суглуулга.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

УКРАИНА:

СААРҺАН ТҮМЭРЫЕ ХАМГААЛНА

Хаиламал түмэр... саарһан туулмаг уруу шолшогонон гоожоно. Теэд тэрэнь улаабхин дүрэнэгүй, үнгэржэ ерэхэдээ, гар халаажа байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Иимэ материал 1200 градус халуунда оройдоо яадагшьегүй, элдэб янзын түмэр хайлуулдаг доменно, мартенэй пеэшэнгүүдэй тэсэшэгүй халуунһаа халхална. Юундэ шатанагүйб гэхэдэ, саарһан туулмаг хэхэдээ, каолинова улаан шабарые целлюлозотой, мүн бусадшье зүйлнүүдтэй холин таарулжа, тусхай онол арга хэрэглэһэн байха юм.

Галда шатахагүй, түмэр хайлуулдаг агрегадуудта хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд Харьковай заводто хэгдээ. Урдань байһан асбестын һэбэрдэһэнэй орондо эдэнь хэрэглэгдэхэ. Хэрбээ асбестын һэбэрдэһээр хэгдэһэн хабшааһанай хэдэн арбаад сантиметр зузаан байбал, оройдоо 3—4 сантиметр зузаантай шэнэ зүйл хоёр дахин удаан хэрэглэгдэхэ аргатай бшуу. Промышленностиин бэшэшье һалбаринуудта хэрэглэгдэжэ болохо.

ЛИТВА:

ГЭРНҮҮДЫЕ ШЭМЭГЛЭН ГОЁОНО

Вильнюс хотын Виршулишкесэй районд хүн зон гоё һайхан «хибистэй» шэнэ байрануудые толлохо. Олон янзын үнгэтэй зурагуудаар шэмэглэгдэһэн линолеумаар поолнуудынь хушагданхай. Энэнь урданайхиһаа хоёр дахин бүхэ, зурагуудынь элэхэгүй.

Вильнюсэй полимерна хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой мэргэжэлтэдэй зохёоһон тус материалда Гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоһон юм. Линолеум няаха зүйлдэнь мүн баһа тиимэ сэгнэлтэ үгтөө.

Мүн Литвада Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй барилгын 11 түхэлэй материал үйлэдбэрилэгдэнэ. Тусхай аргаар хэгдэһэн хатуушаг, зөөлэншэг, тэбхэр хабтагайнууд һайн гэжэ тоологдоно. Халхаһаа, дулаа барихаһаа гадна, гэрэй таһалгануудые шэмэглэн гоёолсоно. Түргөөр зарсадаг цемент, элдэб үнгэ зурлаатай шэл зүйл, ехэшэгээр хабтайлгагдаһан шифер болон пенополистирол барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

КАЗАХСТАН.

ТОГТУУРИТАЙ ҺАЙН УРГАСА ҮГЭДЭГ ПОЛИНУУД

Казахай газар ажалай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай туршалгын ажахын таряашад намарай тарилга хэжэ эхилээ. Нютагай эрхэ байдалда тааараһан «Днепровская-521» сортын шэниисэ 600 гектар талмай эзэлхэ юм.

ТАСС-ай корреспондент Казахай ССР-эй хүдөө ажахын министерствын управлениин начальнигай орлогшо Г. Н. Бадьяртай уулзажа, намарай тарилга тухай хөөрэхыень гуйһан байна.

— Бүхы дээрээ республика дотор,—гэжэ тэрэ хэлэнэ, намарай тарилгын ургаса хабарайхиһаа 1.5—2 дахин ехээр абтана. Өөрынь үнэ сэн мэдэхээр доошолоо. Энэ жэлдэ 1.6 миллион гектарһаа дээшэ газарта намарай тарилга хэгдэхэ. 540 мянган гектарынь уһалагдаха. Энэнь нёдондонойһоо нилээд ехэ. Намарай тарилгын талмай саашадаа үргэдхэгдэхэ.

— Мүнөө намарай тарилгын газар элдүүрилэгдэжэ, 1—2-дохи классай үрэ бэлдэгдэнэ. Мүн тарилга дээрэ шэбхэ жэгдээр тараагдана, минеральна утэгжүүлгэ гаргагдана. Тарилгын болзор ажахы бүхэндэ хараалагданхай.

Намарай тарилгын талмай республикын зүүн областьнуудта дээрээ оршоно. Зүүн ... ганһаа үлүү гектарта ... га хэгдэнхэй. Алма-Ата, Зүүн Казахстанай, Уралай болон Семипалатинскын областьнуудта намарай тарилгын 20 процентһээ ... шэ хэгдээ. Республикын таряашад намарай тарилгаа дүүргэхээр эрмэлзэнэ.

(ТАСС).

...ПСС-эй XXV СЪЕЗД МҮНӨӨ ҮЕЫН ДЭЛХЭЙДЭ СОЦИАЛИЗМЫН НҮЛӨӨЛЭЛГЭ ТУХАЙ

...ис оронуудай хүгжэлтэ бархатай, тэдэнэй ...хай байдалай бэхи... ...янта харилсаа хол... ...улам үргэдэдэг, ...политика, экономи... ...гэгээрэл ба ниитын ...най бүридэлдэ ад... ...шэнжэ шанарай бии ... тушаа КПСС-эй ...съездын хэһэн тобшо... ...кабтар шухала удха ... Тиин социалис ха... ...ээлэн оронууд хүг... ...дабшалтаар ад... ...хэмжээндэ гаража ... Социалис оронуудай ...улам дүтэ боложо ...нь мүнөө үе сагай ...жама ёһон боло...

...лис хани нүхэсэлые ...н бутаргаха зорил... ...уласхоорондын ...уулгын хэды хэг... ...һаа, аха дүү оро... ...хани нүхэсэл улам ... дэлхэйдэ боложо ...бүхы үйлэ хэрэгүүд... ...лхы үүргэнь улам ... Эдэ бүгэдые ...тайлбарилалтайб гэ... ...эн түрүүн дэлхэйн ...дайнай һүүлээр ...лизмын зэбсэгтэ хү... ...Вьетнамые дайлан эзэм... ...эн һэдэлгэ юушье түй... ...шадаагүй, Германиин ...ратическа Республика ...аинтэдэ мэдэрэгдэжэ. ...гэшүүн болон абтан... ...Чехословакиин,

Польшиин хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлга батажаа, Кубын газар дээрэ социализм бата найдамтайгаар байгуулагдаа. Нигэжэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй тэмдэглэһэнэй ёһоор «...дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ, мүн дүүрэһэнэйнь хойто тээхи үедэ Европын арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлэй шухала үрэ дүнгүүд тодорхойлогдоо. Тиигэжэ Европодо, мүн тэрээнһээ холо гадаагуур шье бата найдамтай эб найрамдал, хүршэ оронуудай амгалан еһонои харилсаа холбоо байгуулха арга боломжонууд бии болоо».

Бухы дэлхэй дээрэхи оршон байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлгэ хадаа дэлхэй дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй хуби заяанда социализмын оронуудай нүлөө улам хүсэтэй, улам гүнзэгы боложо байна гэһэн тобшолол хэхэ арга съездэ олгоо бшуу. Энэ нүлөөнь ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта — материальна үйлэдбэридэ, экономикодо, социально-политическэ ба үзэл бодолойшье талада эли тодоор харагдана.

Социалис оронуудай үйлэдбэрилгын арга боломжонуудые шууд түргөөр хүгжөөлгэ хадаа дэлхэйн үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые ехэ болгохо хэрэгтэ нүлөөлнэ, мүнөө үеын хүн түрэлтэнэй материальна үйлэдбэриин үндэһэ һуури үргэдхэхэ арга олгоно. Энэ ушар хадаа ниитын бүри хүгжэнги шэнэ байгуулалтада орохо хэрэгтэ нүлөөлэнгүй байха аргагүй. Ушар иимэһээ СССР-тэ, мүн социалис бусад оронуудта социализм ба коммунизм байгуулга — дэлхэйн хүн түрэлтэниие бүхыдэнь хүгжөөхэ хэрэгтэ интернациональна туйлай ехэ туһа нэмэри болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, Карл Маркс хүн түрэлтэнэй техническэ ба социальна хүгжэлтэнүүдэй хоорондоо тахарпагүй холбоотой, бэе бэеһээ дулдыданги байһаниие тодорхойлһон гээшэ. Баяд ноёдоор толгойлогдоһон общество гар тээрмэ үгэһэн һаа, уурал хүсөөр хүдэлдэг тээрмэ — промышленна капиталисттай общество үгэһэн байна. (К. Маркс ба Ф. Энгельс. Зохёолнуудай боти 4. нюур 133).

Марксын үгэнүүдые тайлбарилан хэлэбэл, хэрбээ уурал хүсөөр хүдэлдэг тээрмын капиталистнуудаар толгойлогдоһон общество байгуулһан һаа, мүнөө үеын эрдэм наукын ба техникын дэбжэлтэ үйлэдбэриин ондоо харилсаануудые, хүдэлмэришэн ангяар толгойлогдоһон шэнэ общество байгуулха эрилтэ табиһаар үнинэй бшуу.

Капиталай оронуудта революциин илахын тула нэн түрүүн шухала хэрэгтэй эрхэ нүхэсэлнүүд бии болоод, болбосороод байха зэргэтэй гэжэ Агууехэ Октябриин революциин ба бусад оронуудта хэгдэһэн социалис революцинуудай дүй дүршэл эли тодоор гэршэлэн харуулна. Имагтал дэлхэйн капиталис байгуулалтын бүхы дээрээ болбосороод байхада эли нэгэ орондо аминдаа хэгдэһэн революциин илалтые, мүн тэрэ ороной социализмда орохо ябадалые хүнгэдхэһэн аша туһатай арга нүхэсэл боложо үгэдэг гээшэ.

Социалис байгуулалтын үйлэдбэриин хүсэнэй ургалта хадаа үйлэдбэри болон эд бараанай андалдаа интернационализациин шэнжэтэй болгожо, ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүд хоорондо экономическа, соёл культурын ба эрдэм наукын талаар алишье талада аша туһатай харилсаа холбоо байгуулгада туһална. Мүнөө үеын дэлхэйн бүхы оронуудые материальна үйлэдбэриинь талаар абахада бүхэли нэгэдэл болоно. Юуб гэхэдэ, хамаг оронууд дэлхэйн ажахын бүридэлдэ оролсожо, ажалай хубаарилай бүхэдэлхэйн гуримаар хоорондоо экономическа харилсаанай холбоотой байдаг шуу. Дэлхэйн ниитэ энэ нэгэ системэ хүнэй ажал ябуулгын бүхы шэглэлээр гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа холбоо, харилсан туһалалсалга тогтоохо эрилтэ бии болгоно.

Мүнөө үеын эрдэм, техникын дэбжэлтэ элдэб арадуудай хоорондоо дулдыданги байха ябадалые улам үргэдхэнэ. Иимэ ушар бандалда үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хэмжээнүүдэй, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй ажалай ашатые үбэршэлэн хонжодог капиталис гуримай хоорондохи зүрилдөөн улам гүнзэгырнэ. Тиигэжэ капиталис оронуудай толгойлогшонорые бигэнтэй харилсаатай болохые шаадхана.

Экономическа талаар абахада, дэлхэйн социалис байгуулгын хүгжэлтэдэ дэлхэйн үйлэдбэриин хүсэнүүдэй харилсаануудта социалис ажахын шэнэ формо бии болгон, тэрэнэй шууд хүгжэхэ арга нүхэсэл хангана. Энэ ушарһаа ажахын капиталис байгуулалта газар дайдын ба экономическа талаар хизаарлагдажа, дэлхэйдэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдтэ нүлөөлгэнь бага болоно.

Жэшээнь, 1971—1975 онуудта СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта промышленна үйлэдбэриин 35 процентээр, национальна олзо доходой 29 процентээр ургаад байхада, энэл үе соо капиталис оронуудта эдэ дүнгүүд миил 20 ба 15 процент болоһон. Мүнөө социалис хани нүхэсэлэн оронууд дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин продукциин гурбанай нэгэ хубиие гаргана.

Социально-политическэ талаар социалис байгуулалтын улам ургажа байһан нүлөө юун дээрэ харагданаб гэхэдэ, тэрэнэй байгуулагдаһан сагһаа хойшо дэлхэйн хүн зоной ангиин харилсаанууд үндэһөөрөө хубилаа, диилэнхи олон гүрэнүүдтэ буржуазиин орондо хүдэлмэришэн анги обществынгоо политическэ хүтэлбэрилэгшэд болоно. Энээнэй ашаар гүрэнэй политическэ засаг, экономико, зэбсэгтэ хамгаалгын хэрэгсэлнүүдые мэдэлдээ абаһан хүдэлмэришэн ангиин отрядуудай хүсэ шадал улам хүгжөөгдэнэ.

Гадна социалис ба коммунис байгуулалтын хүгжэлтын амжалтатай байха бүри ажалшадай пролетариат бэшэ хуби хүдэлмэришэн ангиин үзэл бодолдо улам олоор абтана. Эдэ бүгэдэ дайн сэрэгэй, ангиин ба национальна зонхилолгын түлөө ходо үүсхэл гаргажа байдаг дарлан мүлжэгшэ ангинуудай ябуулгануудые хизаарлана.

Социалис байгуулалтын хүгжэн бэхижэхэтэй хамта дэлхэйн политикын шэнжэ шанар бүхыдөө хубилна. Хэрбээ урдань дэлхэйн политика гансахан капиталис экономикые тодорхойлдог байгаа һаань, харин мүнөөнэй дэлхэйн политика — социализмын ба капитализмын хуули ёһонуудые элирхэйлэн харуулдаг политика болоно.

Мүнөө үе сагай дэлхэйн байдал ямар нэгэ бүхэли юумэнэй түхэл шэнжэтэй байһан тула тэрэнэй али нэгэ хубидань болоһон хубилалта бүхы байгуулалтада хубилгахы нүлөө заатагүй үзүүлдэг гээшэ. Ганса гү, али хэдэн оронуудта империализмда эсэргүү тэмсэлэн илалта туйлагдабал, өөрыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэл хэжэ байһан уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин бусад отрядуудта хүнгэлэлтэ боложо үгэнэ.

Капиталис байгуулалтын бодото байдал капиталай оронуудай хэдэн зуу миллион ажалшадые сүлөөрэлгын тэмсэлэй үргэн харгыда гараха хэрэгтэнь туһалдаг байна. Гэбэшье мүнөө сагта дэлхэйн арадууд коммунизм тухай гансахан тэрэнэй программа ба уряа лозунгнуудаар тайлбари үгэжэ шадахагүй бэшэ, харин обществодо, хүн зондо социалис ба коммунис байгуулалта ямар аша туһа хүргэдэг байһаниие ажабайдалай бодото жэшээ дээрэһээ харана.

Урдань социалис гансахан гүрэнэй байха үедэ хүгжэлтэ түгэс капиталис оронуудта, мүн тэрэшэлэн хүгжэлтэ багатай гүрэнүүдтэ Советскэ Союз жэшээ боложо шадахагүй юм гэжэ байжа буржуазна пропагандистнууд идхалга хэдэг байһан. Экономическа хүгжэлтынгөө талаар элдэб шатада байһан гүрэнүүдэй социалис хани нүхэсэлэй бүлэдэ нэмэжэ ороһоной һүүлээр худал хуурмаг тэрэ идхалга элишэлэгдэнхэй.

Дэлхэйн социалис байгуулалтын һалбаран хүгжэһэнэй ба бэхижэһэнэй ашаар мүнөөнэй дэлхэйн экономико, тэрэнэй социально-политическа ба үзэл бодолой харилсаанууд үндэһөөрөө хубилаа.

Дэлхэйн гол шухала үйлэ хэрэгүүдтэ социалис байгуулалтын мүнөө ехээр нүлөөлжэ байһанай эли тодо гэршэ юуб гэхэдэ, арадууд дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайсуулхаһаа гадна, шахардуу шанга байдалые һуларуулжа шадаа.

Нигэжэ дэлхэйн социалис байгуулалтын нүлөө ба хүгжэлтэ мүнөө үе сагай эрхэ байдалай хубилалтын гол шухала баримта болонхой.

А. КОВАЛЕВ,
философиин эрдэмэй доктор.

...РҮҮШҮҮЛЭЙ ...ЭЭГЭЭР ...ЭЛХЭБДИ

...райпогой хүдэлмэ... ...хүн зоноо һайнаар ...тула оролдожо ... Арбадахи табан ... түрүүшын жэлэй ...аймагаймнай худал... ...аанай коллективүүд ... мянган түхэригэй ...ленна эд бараа, эдеэ ...зүйлнүүдые худалда...

...гай хүдөө ажахын ...риин олон тоото ...дые 53 магазин хан... ...байдаг. Худал... ...шадай захил, ду... ...үүдые хараалаа аба... ...адынгөө хүдэлмэри ...эбди. Он жэлэй үн... ...а ажалшадай ажа... ...баян дэлгэр болоно. ...автомашина, үнэтэй ... телевизор, холо... ...гэхэ мэтэ эд бараан ...хэдэн жэлэй турша... ...р наймаалагдадаг бо... ... Үйлэдбэриин ашаг ...ээнэй шанар дээшэ... ... 1976 оной арадай ...түсэб амжалтатай... ...үргэхын түлөө бүхэ... ...социалис мүрысөө ...хэ тухай» ...ЦК-гай, СССР-эй ...үдэй Соведэй, ...ВЛКСМ-эй ЦК... ...лтой аймагаймнай ...наймаанай худал... ...эд танилсаад бай... ...шэлүүлэгдэһэн со... ...ганүүдые баталан ... Худалдаа на... ...предприятинуудай ...оциалис мүрысөө үр... ...дэлгэрүүлһэнэй ... Хориин райпо байг... ...эд бараанай эрье... ...д жэлэй түсэб ...роцент дүүргэжэ

...посхоной универма... ...хүдэлмэрилэгшэд хүн ...һайнаар хангаха та... ...нилсэд амжалтатай. ...ай 2-дохи таһагай ...шад социалис мү... ... саг үргэлжэ тү... ...«Коммунис ажалай ...гэһэн хүндэтэ нэрэ ...огдонхой. Худал... ...анай түрүү хүдэл... ...эй нэгэн Анна ...а Якищёнок энэ ...даадаг юм. Универ... ...маалагша Надеж... ...Андреевна Машанова ...табан жэлэй тур... ...амжалта туйлаһа... ...түлөө «9-дэхи табан ...дарник» гэһэн тэм... ...ртөө.

...а һайн мэдэхэ най... ... ...нда олон. ...оохоной магазиниие ...Лыжит Цыбиковна ...ой түсэбэй дүүр... ...эрүүлһэн хубитань

... ...ра, гүүртэнүүд ...хануудаг малшадые, ...ууһа малда тэ... ...хэжэ байһан үб... ...шухала эд бараа... ...аха хэрэгтэ ехэ ан... ...гдадаг болонхой. ...торнай мүнөө үедэ ...хүдэлнэ.

...автолавкын най... ...Анна Ивановна ...«Георгиевский» ...малшадай хүндэ... ...хүлеэдэг анхаша... ...онхой. Анна Ива... ...ын зуһаланда баи... ...адан. ...шэдэн ...килнуудые болзор... ...жа үгэдэг. Мүн ...механизаторнуу... ...эд бараа тэдээ... ...нэр гэртэнь абаа... ...дидаг заншалтай юм. ...арбадахи табан ...түрүүшын жэлдэ ур... ...зорилгонуудаа ...дүүргэхын тула ай... ...худалдаа най... ... тоото хүдэл... ...шэд оролдожо байн...

Г. НИМАЕВА,
Хориин райпогон ...эгшын орлогшо.

Нэлэнхы ууҗам тала дайдые бүрхөөһэн ургы сэсэгүүд хүнэй нюдые, зүрхэ сэдьхэлые баясуулхаһаа гадна, ажабайдалай али нэгэн ёһо заншалтай нягта холбоотой юм. Тиигэншьегүй яахаб даа. Жэшээнь, инаг дуратай басагантайгаа уулзахаа ошоходоо баглаа сэсэгүүдые баринхай, хүхюутэй юумэ гэшхэлжэ ябаашадые үдэр бүри харадаг гээшэбди. Ерээдүйн түрэ найр, гэр бүлын зол жаргал баглаа сэсэгүүдһээ одоол эхитэй гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

Болгарнин хүн зон сэсэгүүдые суглуулхадаа, ажабайдалай дүндаршагүй баян ёһо заншалһаа һабагшатай һайндэр эмхидхэдэг юм. Жэшээнь, ороной Казанлыгай голдо Бамба сэсэгүүд ургана. Сэсэгүүдые суглуулхын урда тээ карнавал болодог.

Бамба сэсэгэй набшаһанһаа тоһо абадаг, эм дом болон хангалтамагоё үнэртэй духи гэхэ мэтые хэдэг байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ҺАЙНДЭРТЭ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

СОФИЯ. Социалис революциингаа 32-дохи жэлэй алдарта ойе Болгариин ажалшад сентябриин 9-дэ ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тэмдэглэхэнь.

«Дунайн торгон» гэжэ Русенскэ текстильнэ комбинадай нэхэгшэд найма һарын гаа түсэбые табан үдэрөөр уридшалан дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 124 мянган метр бүд нэхэгдэһэн байна.

Благоевградска округой уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод арадай ажахыда ашагтай дурадхалнуудые оруулжа, 1,25 миллион лев, мүнгэ алмаһан юм. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй наймаан һарын хугасаада орходоо 200 мянган левээр ехэ болоно.

ПОРТОВИГУУДАЙ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

БЕРЛИН. ГДР-эй «Морские ворота» гэжэ Ростокско портдо элдэб янзын ашаатай 1500 вагон үдэр бүри ерэнэ. Тус ашаан ороной бусад хотонуудта эндэһээ эльгээгдэнэ. Ашаа буулгаха, тээхэ ажал үдэр, һүнишье замханагүй.

Портовигууд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, эндэ ерэһэн судна болон вагонуудые удаан байлгангүй, саг дары ашааень буулгахые, мүн тээхые оролдоно.

«ТАТРЫЕ» ҺЭЛЬБЭН ШЭНЭДХЭНЭ

ПРАГА. Чехословакиин Корпшивнице хотодохи дэлхэйдэ мэдээжэ «Татра» гэжэ автозаводой зарим цехүүд һэльбэн шэнэлэгдээд, хүдэлжэ эхилээ. 52 мянган дүрбэлжэн метр талмай эзэлдэг кузнечно-прессовочно цех эгээл томонь юм. «Т-148», «Т-813» түхэлэй хүндэ ашаанай, мүн Советскэ Союзай хойто зүгтэ хүдэлхөөр хэгдэһэн «Т-148 Арктин» гэжэ автомашинануудай деталнууд эндэ бүтээгдэнэ.

ЗАВОД ХҮДЭЛЖЭ ЭХИЛЭЭ

ХАНОЙ. Вьетнамай Социалис Республикада үшөө нэгэ промышленна предприяти бодхоогдобо. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар энэнь баригдаһан юм. Ханой шадархи Донганда баригдаһан электро-заһабарнлгын завод һаяшаг ашаглалгада үгтөө. Мүнөө сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусама оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Турбина, генератор, электродвигатель, трансформатор болон бусад зүйлнүүдые эндэ заһабарилха юм. Тус завод республика доторое иимэ түхэлэй түрүүшын предприяти болоно.

ВАРШАВАДА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Яблоньскии ород хэлэ ба литературын уласхоорондын нэгэдэлэй Соведэй гүйсэдкомой гэшүүдтэй уулзаһан байна. Ород хэлэ ба литература заагшадай Варшавада болоһон уласхоорондын конгрессэй ажал, саашанхи хараа түсэб тухай нэгэдэлэй президент М. Б. Храпченко хөөрэжэ үгөө.

ТУРБИНА ШАЛГАЛТА ГАРАНА

ПРАГА. 500 мянган киловатт хүсэтэй мантан томо турбина Пльзениин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» гэжэ машина бүтээдэг нэгэдэлдэ яһала урагшатайгаар шалгалта гараба. Тус турбина урданайхида орходоо хямгаданги, электрын элшэ хүсэ гаргалгада гүлишэ 2,5 дахин багаар гаргашалха байна. Хамаг ажалынь автомат аргаар тааруулжа ябуулагдана, тиимэлээ электронно-тоолон тодорхойлолгын машинын ашаар залан хүтэлжэ болоно.

ГОЛ ШЭГЛЭЛЫНЬ — ЭЛШЭ ХҮСЭН

БЕЛГРАД. Югославиин индустриие хангадаг электрын элшэ хүсэ бүри ехээр үйлэдбэрилхэ асуудал энэ табан жэлэй гол зорилго мүн. Ушар иимэһээ орон дотор электростанцинуудые бариха хараа түсэб урагшатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Табан жэлэй туршада хэды арбаад ехэшье, багашье станцинууд баригдажа, жэлдээ 30 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэхэ.

ТУСГААР АНХАРАЛ

СОФИ. Республикын курортнуудта Болгариин гурбан миллион ажалшад энэ жэлдэ амарха юм. Зундаа гэр бүлөөрөө амарха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулагдана.

ТҮҮХЭДЭ ИНАГ ДУРАТАЙ БАЙХАДА

БУХАРЕСТ. Бухарестын түүхын музей соо «Бухарест — газар дайда, демографи» гэжэ нэрэтэй выставкэ нээгдээ. 300 шахуу экспонат эндэ табигданхай. Хуушан документ, гравюра, карта болон хүн зониие тоо бүридхэлдэ абаһан, мүн городой хүгжэлтые харуулһан зүйлнүүд бии. Түб хотын хүн зоной XIV зуун жэлһээ мүнөө болотор олошорон ургаһые мэдэжэ абамаар. Эгээл һонирхолтойнь гэхэдэ, XVI зуун жэлдэ хотые ударидажа байһые элишэлһэн түрүүшын документ, засаг зонхилогшо Матей Басараба грамота (XVII зуун жэл) эндэ бии.

ГАЙХАМШАГТА ҮЙЛЭ ХЭРЭГ

ХАНОЙ. Ханой хотын театральна дээдэ һургуулида гайхамшагта ушар болобо. Юуб гэхэдэ, 140 хүндэ режиссёрой, актерой диплом түрүүшынхиэ барюулагдаа.

Дүрбэн жэлэй туршада һураха зуураа, студентнэр республика соогуураа ходо ябажа, зүжэг наада табиһан, харагшадай магтаал һайшаалда хүртэһэн байна.

(ТАСС).

ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЭМХИДХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Республикымнай колхоз, совхозуудта таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэри хэжэ байһан ажалшадай алибаа эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха гээшэ ехэ удха шанартай. Эдэнэй ажал хэрэгүүдэй аша үрэтэй байхынь тулада үргэн ниитэ ехэ хүдэлмэри хэнэ. Энэ хүдэлмэри хэгшэдэй түрүү зэргэдэ агитатор, политинформаторнууд болон бусад эдэбхитэд ябалсаа.

Мүнөө үедэ хэжэ, ябуулжа байһан политическэ болон бусад хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент хэдэн аймагай партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшадта хандаа.

КПСС-эй Зэдын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша Ц. Д. Д. ДОРЖИЕВ.

Манай аймагай комбайнернууд болон механизаторнууд партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Кубаниин таряан ажалшадта зорюулһан бэшэг, мүн Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай үүсхэл таряа хуряалга эхилхынгээ урда үнгэргэһэн суглаанууд дээрээ зүбшэн хэлэлсэһэн байна. Тиигэжэ механизаторнууд байгша оной таряа хуряалгые гээлтэ хоролтогүйгөөр, саг болзор сооньүнгэргэхын тула социалис уялгануудые абаа һэн.

Петропавловкада хүдөө ажахын управлениин начальник В. М. Дагаевай хүтэлбэри доро таряа хуряалгаар аймагай штаб байгуулагданхай. Тус штаб хуряалгын социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри согсолно, хүн зоной хэхэ ажал, ашаанай машинануудые зүбөөр ашаглаха ба бусад хүдэлмэринүүдые эмхидхэнэ.

Таряа хуряалгада аймагай ажахынуудай дунда Борьёогой совхозойхид шалгарна. Мүн энэл ажахын комбайнернууд Гармажапов, Метелкин гэгшэд аймагай комбайнернуудай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Ажахынхидай эмхитэй һайн ажалда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулагшад горитой туһа хүргэнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эндэ звено бүхэндэ агитатор бии. Тэдэнэр социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые дары түргэн механизаторнуудта дуулгана, саг соонь «дайшалхы» болон «сахилгаан» хуудаһануудые гаргана. Тэрэшэлэн харуулан ойлгууламжын хэрэгсэлнүүд эндэ бии. Ажахын бэрхэ агитаторнууд хэд бэ гэбэл, коммунистнууд отделениин агрономууд Б. Жигмитов, В. Дондоков болоно. Тиихэдэ совхозой парткомой шиидхэбэреэр ажахын хүтэлбэрилэгшэд политинформаторнуудаар томилогдонхой. Тэдэнэй дунда совхозой директор Б. Н. Хомутов, парткомой секретарь Ж. Ц. Ванкеев, ахамад агроном И. П. Зайцев болон бусад.

Эдэ бүгэдын хажуугаар совхозой комбайнернууд болон механизаторнууд саг соогоо эдеэ хоол барина. Мүн оньһон техникэ аша үрэтэйгөөр ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Тиихэдэ таряа хуряалгада ажаллажа байгшадта Петропавловкаһаа ходо газетэ, журнал, номууд асарагдана.

Эндэ һаяхан Улаан-Үдэ хотоһоо дээдэ һургуулинуудай 300 шахуу студентнэр манай аймагта ажаллахаар эльгээгдээ. Тиин эдэнэй байра байдал, эдеэ хоол эмхидхэгдээ. Мүн һургуулинуудаймнай ахалагша классуудай ухибүүд түрэл ажахынуудта туһа хүргэнэ.

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша В. К. ПЕРЕВАЛОВ:

Аймагай колхоз, совхозуудта таряа хуряалгые эмхитэйгээр ба шанартайгаар үнгэргэхын тула хэмжээ ябуулганууд абтанхай. Ашатаншье. Тиин партиин райком аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэй сүг таряа хуряалгын үедэ бэелүүлэгдэхэ үйлэ хэрэгүүд тухай хэмжээнүүдэй түсэб баталһан байна. Түсэб соо ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ, мүн механизаторнуудай алибаа эрилтэнүүдые хангалгада онсо анхарал хандуулагданхай. Бүхы ажахынууд социалис уялгануудые абанхай, аймагай механизаторнуудай мүрысөөнэй ёһо гурим олонинтэдэ мэдээжэ болгогдонхой.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула хэмжээ ябуулганууд аймаг дотор эртэнһээ үнгэргэгдэһэн байна. Үшөө июлиин 8-да аймагай механизаторнууд оронойнгоо мэдээжэ механизаторнуудай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ бэшэһэн бэшэгые зүбшэн хэлсээ һэн. Энэ зүблөөндэ хабаадагшад аймагайнгаа таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандалга абаа бэлэй. Тиихэдэ тракторно-таряан ажалай бригаданuудые хүтэлбэрилэгшэдэй семинар августын 17-до «Искра» колхоздо үнгэргэгдөө һэн. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, парткомуудай секретарьнар арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр семинарта хабаадалсаа. Колхозой мэргэжэлтэд таряа хуряалгын үедэ эрхилэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд тухайгаа суглаагшадта хөөрэжэ үгөө һэн. Мүн тиихэдэ зүблөөндэ хабаадагшад ажахын полевой хоёр станай байдалтай танилсаһан байха юм. Харуулан ойлгуулламжын хэрэгсэлнүүд, социалис уялга, мүрысөөнэй гурим, ниитэ политическэ хүдэлмэриин түсэб болон бусад юумэнүүд полевой станай ханада үлгөөтэй байгаа һэн. Зүблөөн дээрэ тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир М. К. Антонов аймагайнгаа бүхы механизаторнуудта хандажа, таряа хуряалга һайнаар, шанартайгаар үнгэргэхын түлөө аймаг дотороо үүсхэл гаргаһан.

Мүнөө аймагай бүхы ажахынуудта таряа хуряалга түлэг дундаа. Аймагай ажахынуудай дундахи мүрысөөндэ таряа хуряалгада һайнаар бэлдэһэн «Искра» колхозойхид түрүүлнэ.

ОТАРЫЕ ДААГША — КОММУНИСТ

Коммунист Бадма Доржиевич Дондоков хоёрдохи жэлээ хонин ажал дээрэ хүдэлжэ байбашье, алдар сууда гаранхай. Тэрэ даалгагдаһан ажалдаа тон харюусалгатайгаар, үнэн сэдьхэлһээ хандадаг, эрхим һайнаар дүүргэдэг заншалтай. Энэ жэлдэ Бадма Доржиевичай даадаг отарын бригада ехэхэн амжалта туйлаа. Харууһалжа байһан 514 хонидһоо 514 хурьга абаад, гээлтэ хоролтогүй түлжүүлһэн, эхэһээ һалгаагдатарнь тус бүриинь шэгнүүрые 21 килограммда хүргэһэн байха юм. Мүн тиихэдэ отарынгаа хонидой толгой бүриһөө 3 килограммһаа үлүүтэй нооһо ханшалжа шадаа.

Бадма Доржиевичтал адли зууһаа зуун хурьга абаһан хонишод Жаргаланта нютагта үсөөн. Тиимэһээ Бадма Дондуковой нютаг голдоо бэрхэ хонишон, үнэн сэхэ коммунист гэжэ суурхахань зүбтэй.

Р. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгын аймаг.

Бүхы Вьетнамда барайгарай баян ургаса энэ жэлдэ хуряагаа. Ороной урда бэедэ хура бороо багатай байгаашье һаа, ургасань урда жэлэйхидтэ орходоо һайн бангаа. Меконг мүрэнэй һалаа тохойнуудай хоорондуур оршодог таряаланиинь 270 гектар эзэлнэ. Гектар бүхэнһөө дунда зэргээр гурбан тонно, тиихэдэ түрүү ажахынууд 4—5-аад тонно барайгар хуряажа абаа. Ханаминь, Тхайбинь, Хашонбинь гэжэ провинцинуудай ажахынуудта бүришье үндэр ургаса хуряагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хашонбинь провинциин Фуфонг кооперативай таряашад ургаса хуряалга дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ШАНГА ХИНАЛТА ТОГТООХО

Мүнөө республикымнай колхоз, совхозуудта таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Таряашад хабарһаа нааша оролдожо ургуулһан ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа абахын тула горитой оролдолго гаргана.

Таряа хуряалгада бэлдэжэ байха үеэр олохон аймагуудай ажахынуудта, бригаданuудта механизаторнуудай хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, шэнэ ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха тухай, урданайнгаа дутагдал усадхаха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдэһэн юм.

Урда жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолон харахада, таряа хуряалгын үедэ һаин бүридхэлэн, шанга хиналтын хэгдэдэггүй дээрэһээ ороохо таряан ехээр гээлтэ хоролтодо, хулгайда ородог байна. Жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой комбайнер Кукса нёдондо комбайнайнгаа бункер соохи ороохо автомашинада хүсэд ашангүй газаагаа асараад, 50 килограмм таряа үбэршэлһэнөө баригдаһан юм. Мүн «Заганский» колхозой комбайнер Поломошнов комбайнаараа гэртээ ерэхэдээ, 70 килограмм ороохо бункер сооһоо абажа байһаар баршыса баригдаа һэн.

Тэрэшэлэн Зэдын аймагай «ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон Салинов 225 килограмм таряа хулгайгаар гэртээ асараад баригдажа, хуулиин урда зэмээ амсаа бэлэй. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд Пеленягин, Тетерин, Серевин, Зоркальцев гэгшэд ажалай үдэр архидаад, хатуу харынгаа шэлэхэдэ үргэлжэлүүлхэ мүнгэгүйдэхэдөө 123 килограмм таряа худалдажа байһаар баригдажа, баһал зэмээ амасаха баатай болоо һэн.

Иимэрхүү жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, аймаг бүхэндэ бии. Теэд байгша оной ургаса хуряалгын үедэ нёдондонойхидол адли иимэ зэбүүрхэмэ ябадалай дабтагдахагүйн тула таряашад, механизаторнууд, арадай хинагшад, олониитын эдэбхитэд һэримжэтэй байха, шанга хиналта хэхэ зэргэтэй.

Мүнөө ургаса хуряалгын түлэг ябажа байха үедэ таряа болон бусад продуктнуудай гээлтэ хоролтодо, илангаяа хулгайда оролготой эрид тэмсэхыень, мүн хиналта хэхыень аймагай прокурорнууд республикын прокуратурын тусхай захиралтаар уялгалагдаа.

В. САХАРОВСКИЙ,
Буряадай АССР-эй прокуратурын таһагай начальник.

Уласхоорондын шэнжэлэл

НАМИБИ ЭРХЭ СҮЛӨӨТЭЙ БОЛӨХО

Урда Африкын республикын (ЮАР) Намибидахи эзэмдэлгын сэрэгүүд августын 31-нэй һүни дайшалхы добтолгодо бэлэн болгогдоод байгаа. Энэ үдэр Намибида бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө олгохо, ЮАР-ай сэрэгүүдые эндэһээ гаргажа, тэндэ сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ гэһэн ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэридэ тэндэхи хүлһэнэй сэрэгүүдэй журам иигэжэ харюусаһан байна.

ООН-ой шиидхэбэреэр Намибиие эзэмдэн зонхилхо эрхэеэ хаһагдаһан ЮАР Холбоото Штадуудай, НАТО-гой союзнигуудай дэмжэлтээр ашагта малтамалнуудаар тон баян энэ газар дайдые алдахагүйн тула ехэ оролдолго гаргажа байна. Намибидахи хүлһэнэй сэрэгүүдэй зонхилогшод элдэб мэхэ гохын аргаар үнэхөөрөө африканцуудай мэдэлдэ гүрэнэйнь засаг үгэхые бэлдэжэ байһан шэнги ааша харуулна. Виндухугта байгуулагдаһан «Конституционно конференци» гэжэ нэрлэгдэһэн хуулита бэшэ зургаанай урда тиимэ худал хуурмаг үйлэ хэрэг бэелүүлхэ зорилго табигдаһан.

Урда Африкын үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадта бэеэ худалдаһан угсаатадай толгойлогшонорой бүлэг тэрэ «конституционно конференци» гэдэгтэ ороожо, муу муухай үүргэ дүүргэнэ. Худал хуурмаг иимэ үйлэ хэрэгэй хэгдэжэ байхадань, Намибиин арадай гансахан хуулита түлөөлэгшэ гэжэ ООН-до ба ОАЕ-дэ (Африкын нэгэдэлэй организаци) мэдэрэгдэһэн Баруун Урда Африкын (СВАПО) арадай бодото организаци оронойнгоо хуби заяанай шиидхэбэриһээ зайсуулагданхай.

Баруун оронуудай тухиралтаар Виндхугта зарлагдаһан «суглаан» ООН-ой табиһан зорилгонуудта таарахагүй хэдэ хэдэн шиидхэбэри абаһан байха юм. Намибида бэеэ даанхай байдал олгохо хэрэгые 1978 оной декабриин 31 болотор хойшолуулха гэһэн дурадхал хадаа тэрэ «суглаанай» гаргаһан шиидхэбэринүүдэй нэгэн болоно. Намибида үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадай зонхилогшо Маджи гэгшээр толгойлогдоһон «саг зуурын правительство» байгуулагданхай. Энэ правительство «ороноо бэеэ даанхай» байдалтай болгохо ёһотой юм ха. Үнэн дээрэ тус оронднэ үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадай ба хариин монополинуудай эзэмдэн зонхилдог байдал аршалан хамгаалха болоно. Тус «правительствын» хэндэ алба хэхэеэ тэгүүлжэ байһаниие иимэ нэгэ баримтаар харуулжа болоно: тэрэ арай гэжэ нара харахатайгаа зэргэ ЮАР-тай сэрэгэй союз баталха ба Намибида расистнуудай эзэмдэлгэ үлөөхэ гэһэн мэдүүлгэ хэһэн байна.

Намибида бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө олгохо тухай Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлгые хойшо татахын тула США ба баруун бусад гүрэнүүд Виндхугтахи политическэ байдалай уршагта ябадалые заатагүй хэрэглэхые оролдоно.

Гэбэшье Виндхугта зохёогдожо байһан «түсэбые» таанадай заахашье дэмжээ һаатнай, Намибидахи бэрхэшээлтэ байдал улам орёо боложо, граждан дайнда дүтэрхы юумэн болохо гэжэ Намибиин талаар ООН-ой комиссар Ш. Макрайд һаяхан США ба Англида мэдүүлгэ хэһэн байна. ЮАР-ай засагаархидай ООН-ой шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Баруун Урда Африкын арадай организацитай (СВАПО) хэлсээ сэхэ хэбэл, эндэхи бэрхэшээлтэ байдалай асуудалнуудые шиидхэжэ болоно.

Өөһэдынгөө колониальна журам аршалха талаар расистнуудай ямаршье «түсэбүүдые» зохёогоо һаа, энээнэй аша туһада США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер ба эзэмдэлгын журамые толгойлогшо Фостер хоёрой Цюрихтэ юушье шиидхээ һаа, Намибидахи байдал сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй аша туһада шиидхэгдэхэ тээшээ дүтэлжэ байһаниинь эли болонхой. Гартаа буу барижа, эзэмдэлгэдэ эсэргүү бодоһон Намибиин патриодууд һүүлэй үедэ сэхэн амжалта туйлаба. Ороноо сүлөөлхэ үдэрынь ойртонхой.

УРШАГТА ХОНЖОО НАЙМААН

Самолет бүтээдэг Америкын «Локхид» гэжэ концерн хонжоо наймаанайнгаа, мэхэ гохынгоо муу муухай хэрэгээр хаа хаанагүй мэдээжэ болонхой. Тус концерн гүрэнэй ажал ябуулагшадта эдилгэ үгэлгөөр, худал хуурмаг хонжоо наймаагаар капиталис оронуудта ехэл сууда гаранхай.

Японой премьер-министр байһан Танака түрмэдэ хаагдаа. Японой дэлгүүр дээрэ «Трайстар» түхэлэй самолёдуудые худалдаха хэрэгтэ «туһалһананнгаа» түлөө «Локхид» концернһээ Танакын 1,5 миллионһоо дээшэ доллар эдилгэ абаһаниинь мүрдэлгөөр тодорхойлогдоо.

Голландида баһа нэгэ хэрүүл гүрэнэйнь дээдэ тушаалтадай нэрэ бузарлажа, Юлиана королевын үбгэн принц Бернард эзэлжэ байһан бүхы тушаалһаа бууха баатай болоо. Хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, принц Америкын концернһээ миллионһоо дээшэ доллар эдилгэ абаһан байгаа. Тэрэнэйнгээ түлөө Голландиин далайн сэрэгэй флодой самолёт бүтээлгэхэ ехэ захилыс «Локхидта» барюулһан байха юм.

Баруун Германида далайн саадахи фирмын хэжэ байһан харанхы, нюуса хэрэгүүд мэдээжэ болоо. Жараад онуудта ФРГ «Локхидай» заводуудта бүтээгдэһэн «Старфайтер» түхэлэй 900-һаа дээшэ самолёт худалдан абаһан. Конструкциин талаар дутагдалтай байһан дээрэһээ тэдэнэйнь 185-ниинь агаарай аюулда орожо, Баруун Германиин 88 лётчик үхэһэн байха юм. Тэрэ үедэ ФРГ-гэй обороной министр байһан, мүнөө Бавариин хархис парти, ХСС-эй толгойлогшо Штраус энэ хонжоо наймаанай үүсхэлшэн байһан. Штраусай эдилгэдэ хүртөөгүй байха арга байгаагүй гээд мүнөө хэблэл бэшэнэ. ХСС партиин хүтэлбэрилэгшэдэй тэрэ үедэ «Локхидһаа» аяар 12 миллион доллар эдилгэ абаһаниинь баһал мэдээжэ болонхой.

Мүн тэрэшэлэн Англида, Италида, Грецидэ, Испанида гүрэнэй дээдэ чиновнигууд болон ажал ябуулагшадай энэ концернһээ нюусаар эдилгэ абажа байһан тушаа мэдээсэлнүүд бии.

Мүнгэнэй түлөө хүнэй нэрэ хүндэ, арюун сэхэ сэбэр уялга гэһэн ойлгомжые гэшхэжэ хаядаг, хонжоо наймаанай, баяжахын түлөө ямаршье муу юумэ хэхэ капиталис обществын жама ёһо дээрэ үндэһэлһэн таагүй ушар байдалые «Локхидай» хэрэгүүд элишэлэн харуулба. Тэрэ Штраусые абаад харае. Мүнөө ФРГ-дэ үнгэргэгдэжэ байһан һунгалтын урда тээхи кампанида Штраус «эрхэ сүлөө ба демократи хамгаалха» гэжэ байжа олониитын урда бүхы шадалаараа хашхарна. Тэрээндэ, өөртэнь адли хуурмаг, мэхэшэ политикануудта ямар эрхэ сүлөө, демократи хэрэгтэй гээшэб?

«Локхидай» нюуса хэрэгһээ һужарһэн хэрүүл буржуазна сүүдэй элирүүлһэн хэрэг бэшэ. Эндэ дотоодын политическэ тэмсэл, зүршэлдөөтэ тэмсэл өөрынгөө үүргэ дүүргэһэн байна. Энэ ушарай тохёолдоогүй һаа, «Локхид» мүнөөшье болотор капиталис бусад фирмэнүүдтэл адли өөрынгөө үг зорилгоор, онол аргааршье бусадһаа илгаагүй байха һэн. Буржуазна хонжоо наймаанай буртаг соо үшөө хэды иимэ «локхидуудай» харанхы хэрэгээ нюуса далдаар хэжэ байһаниие хэн мэдэбэб.

КУВЕЙДТЭХИ ПОЛИТИЧЕСКЭ КРИЗИС

Аравиин хахад аралай зүүн хойно, Персидскэ заливай эрьедэ оршдог Кувейт гэжэ араб гүрэндэ политическэ тон бэрхэшээлтэ байдал тохёолдобо. Тодорхойлон хэлэбэл, правительствань отставкада гаража, национальна суглаанинь тараагдажа, конституцинь саг зуураар хүсэнһөө болюулагданхай. Тиихэдэ хэблэлэй ажал ябуулга гуримшуулха хуулиин хубилгагдаһан тухай соносхогдожо, али нэгэ газетые хааха гү, али хуряан абаха эрхэ гүрэнэй толгойлогшодо үгтөө.

Нефтиин тодорхойлогдоһон баялигай талаар Кувейт капиталис оронуудай дунда хоёрдохи һуури эзэлдэг юм. Эндэхи байдал тайлбарилха зуураа, араб хэблэл сабахуудай угсаатанай оронойнь толгойлогшонор ба кувейт арадай горитойхон хуби (нэгэ миллион шахуу) хоёрой хоорондо арсалдаа хёморооной хурсадаһан ушарһаа иимэ байдал тохёолдоо гэжэ заана.

Бэрхэшээлтэ байдалай гол шалтагаан гэхэдэ, Кувейтын хүн зоной хахадынь тус гүрэнэй эрхэтэд гэжэ тоологдодоггүй. Тэдэнэр хадаа Иордани, Египет, Сириһээ гараһан хүнүүд, тэрэшэлэн Палестинэһээ зугадагшад болоно. Эдэнэрэй эрхэ сүлөөнь элдэб тогтоолнуудаар хизаарлагданхай юм. Жэшээнь, Кувейтын ямар нэгэ эрхэтэнэй бэшэмэл зууршалагүйгөөр иммигрантнууд ажалда абтахагүй, политическэ бүхы эрхэһээ хапагданхай. Иммигрантнууд хүн зоной оронойнь эгээл үгытэй ядуу хуби болодог.

Политическэ ба социальна талаар адли бэшэ энэ байдал мүнөө иимэ бэрхэшээл тохёолдуулба. Байгша оной эхеэр оронойнь ниислэлэй университедтэ үнгэргэгдэһэн забастовко засагай хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа ехээр зобоогоо.

1975 оной январьда үнгэргэгдэһэн парламентынь һунгалтын дүнгөөр национальна суглаанайнь депутадуудай дунда зүүнэй үзэл баримталдаг хүнүүд, правительствада ородоггүй партинуудай түлөөлэгшэд бии болоһон. Тэдэнэр ажалшадай эрхэ сүлөөгэй түлөө, палестинцуудай хүдэлөө дэмжэхэ уряатайгаар олониитын урда үгэ хэлэдэг болонхой. Энэ ушарһаа парламент ба засаг бариһан угсаатанай хоорондохи хёмороон улам хурсадажа, оронойнь хуули гаргаха дээдэ орган тараагдаба.

В. КОРОЧАНЦЕВ,
Ю. ЛОПАТИН,
В. КУДЕЛИН.
(ТАСС).

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

▽ МОТОСПОРТ. Таллинда мотоциклаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн урилдаанда Белоруссиин Александр Московка гэгшэ эрхимлээ. Тэрэ 350 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдаһан байгаа. Ороной хэдэн удаа чемпионка, Эстониин түлөөлэгшэ 175 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдахадаа, дахинаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. 500 кубическа сантиметрэй гурбан моөртэй мотоциклаар урилдагшад сооһоо Молдавиин Вячеслав Меркушин, Виктор Зайковский гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлбэ.

350 кубическа сантиметрэй мотоциклаар урилдагшад сооһоо Белоруссиин Борис Юдин эрхимлэжэ, 12-дохёо ороной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хүндэ мотоциклаар (750 куб. см.) урилдагшадай дундаһаа Эстониин Пярн Каар Вайдо Мегсавийр гэгшэдэй апаж шалгараа.

▽ ДАЛБАГАТАЙ онгосоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай ороной эрхимэй эрхим яхтсменүүд түрүү һууринуудые эзэлээ. Ригэдэ болоһон урилдаанда Киевэй В. Манкин «Темпест» яхтаар, В. Васильев, В. Тинеев «Торнадо», А. Балашов «Финн», Б. Будников «Солинг», В. Леонов «Летучий голландец», В. Потапов «470» гэһэн онгосоор түрүүлжэ, чемпионуудай нэрэ солодо хүртэбэ.

▽ ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Командаараа СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Ереванда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Краснодарай Татьяна Сторожева түрүүлбэ. Бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар 400 метрэй зайда тэрэ 56,8 секунда соо гүйжэ, ороной рекорд тогтообо.

▽ МОРИН СПОРТ. Мори урилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ РСФСР-эй «Урожай» бүлгэмэй команда түрүүлбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй. «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэд эзэлээ. Урилдаанай түгэсхэлдэ генерал Доваторай шанда хүртэхын түлөө урилдаан боложо, Украинын ССР-эй Виктор Погановский «Фазан», Москвагай «Спартак» бүлгэмэй Александр Щерба гэгшэд аб адлихан очконуудые абаһан байгаа. Эдэнэрэй дундаһаа илагшые тодоруулхын тула урилдаан хоёрдохёо үнгэргэгдөө. Эндэ Щерба нэгэшье алдуу хэнгүй, бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа, генералай шанда хүртөө. Харин Погановский урда тээнь СССР-эй дамжуулгын кубогта хүртэһэн байгаа.

▽ ДНЕПРОПЕТРОВСК. ВЛКСМ-эй, ЦК-гай, СССР-эй футболой Федерациин, «Пионерская правда» газетын «Медвежонок» гэһэн гол шан Ленинакан хотын хүүгэдэй «Ширак» командада барюулагдаа. «Арһан бүмбэгэ» гэжэ клубай шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна түгэсхэлэй нааданда Армениин эдир футболистнууд Кишиневой «Аврора» командые 3:0 тоотойгоор илаһан байгаа.

▽ ГАНДБОЛ. «Хурдан бүмбэгэ» гэһэн клубай шанда хүртэхын түлөө гандболоор Слуцк хотодо болоһон мүрысөөндэ Киевэй басагад. Запорожиин хүбүүд илаба. Ороной найман хото городуудта үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ 1200 эдир спортсменүүд хабаадалсаа.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

Телефон. Телеграф. Радио.

МОГАДИШО

«НЭГЭЛ СОЦИАЛИЗМ БИИ»

ТАСС

Дэлхэй дээрэ нэгэ бодото социализм бии — энэ хадаа Карл Марксын ба Фридрих Энгельсын зохёоһон, Владимир Ильич Ленинэй зохёохы ёһоор хүгжөөһэн научна социализм болоно. Бэшэнииньбултадаа дэлхэйн социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаал һуларуулхые, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эб эе таһалхые эрмэлзэдэг империализмын тала бэридаг хархис хүсэнүүдэй, зүүнэй хэлбэрилтэй оппортунистнуудай хазагайруулһан зүйлнүүд болоно гэжэ Сомалиин «Хорсейд» гэжэ долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг журнал ээлжээтэ номертоо бэшэнэ.

Сомалиин Революционно социалис партиин (СРСП) бэелүүлдэг үзэл сурталай хүдэлмэридэ зорюулагдаһан статья соогоо журнал тон һэримжэтэй байхыень, научна социализмда үндэһэлһэн партиин үзэл сурталай ажал ябуулгын арюун нангин байлга хамгаалхыень СРСП-гэй бүхы гэшүүдые журнал уряална. Энэ үзэл суртал худал хуурмаг теориин нүлөөгөөр хазагайруулагдаха ёһогүй гээд статья соо хэлэгдэнэ.

ТРИПОЛИ

М. КАДДАФИИН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

ЛАР-ай Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшэ Муамар Каддафи 1969 оной революциин долоон жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, политикын, экономикын, эрдэм наукын, соёлой ба гэгээрэлэй асуудалнуудаар Ливи гайхамшаг ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэбэ. Долоон жэлэй турша соо национальна экономикын үндэһэ һуури тогтоогдоо. Промышленна 30 предприяти баригдаа, 50 предприяти баригдажа байна. Газарай 15 мянга гаран участок ажалшадта хубаарилан үгтөө.

Һүүлэй үедэ хёмороотой боложо байһан Ливиин-Египедэй харилсаанай асуудалнууд тухай М. Каддафи иигэжэ хэлэбэ:

— Сададтай манай арсалдаа хёмороон гансал хубиин хэрэг бэшэ, харин ондо ондоо ёһо баримталдаг байһанай гэршэ болоно. Израильтай сепаратна эбэй хэлсээнүүдые баталха, Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай Израилиин ба империализмын бусад хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудые эрид буруушаажа байһанаа Ливи мэдүүлдэг юм гэжэ хэлэхэ байһанаа Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые дары һэргээхын түлөө ехэ оролдолго гарганабди.

1973 ондо Израильда эсэргүү дайнай үедэ Ливиин һайн һайхан хүсэлэнгөөр, бусаалтагүйгөөр Египедтэ үгтэһэн сэрэгэй техникэ мүнөө Египедэй-Ливиин хилэ дээрэ татагдаад байна. Египедэй нилээд ехэ сэрэг тэндэ байна гэжэ тэрэ хэлээ.

СИНГАПУР

Маоистнуудай булимтархы һанаашалганууд

ТАСС

Урда Хитадай далай соохи Сиша (Парасельскэ) аралнуудта хабаатай байһан тухайдаа Хитад үшөө дахин мэдүүлбэ. Эдэ аралнууд «Хитадай нангин газар» болоно гэжэ Синьхуа агентство һүүлэй мэдээсэлнүүдэйнгээ нэгэн дотор батална.

Эдэ газар дайда манай гэжэ Вьетнамай, Филиппинын, Малайзиин, Индонезиин ба бусад гүрэнүүдэй баримталжа байһые огто тоошоонгүй Урда Хитадай далай соохи олон аралнууд, бүлэг олтирогууд манай газар болоно гэжэ маоистнуудай хэлэдэг байһаниинь мэдээжэ. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй булимтархы һанаашалга гаргадагыень Хитадай хэблэлэй толилһон шэнэ баримта үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлнэ.

ВАРШАВА

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ХҮСЭНҮҮДЭЙ ЗОРИЛГО

ТАСС

Гитлеровскэ эзэрхэг түримхэйшүүлтэй тэмсэлдэ поляк арад үндэр патриотизм харуулһан, баатаршалга гаргаһан байна. Польшые шэнэ замаар хүгжөөлгын түүхэтэ хубилалтанууд дайнай жэлнүүдтэ эхилһэн байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй уласхоорондын федерациин бюрогой бүлэг гэшүүдтэй уулзалгын үедэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Хосорголһоо Польшын арад зониие абарһан, эрхэ сүлөө олгоһон алдарта Совет Армиин түүхэтэ сүлөөлэлгын ябуулганууд тухай полягууд хододоо һанажа ябадаг юм гээд Э. Герек мэдүүлбэ.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй үйлэ хэрэгүүдһээ Польшын арад зүб тобшолол хэһэн байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь саашадаа хэлэбэ. Польшын социальна ба экономическа хубилалтанууд, СССР ба бусад социалис оронуудтай манай эбдэршэгүй харилсаа холбоон 1939 оной сентябрь һарые хэзээдэшье дабтуулхагүйе оролдохо аргатай байна.

Уласхоорондын политикын гол шухала асуудалнууд тухай Э. Герек тогтоходоо, Европо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, амгалан ёһоор зэргэ оршон һуулгые бэхижүүлхэ гээшэ ПОРП-ын саг үргэлжын анхарал оролдолго болоно гэжэ тэмдэглээ.

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ БҮХЭНҺӨӨ

ГАВАНА. Октябриин 10-да үнгэргэгдэхэ арадай засагай нютагай — муниципальна зургаануудай депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ Кубада дүүрэжэ байна. Национальна һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ, Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Блас Рока эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, 4 миллионһоо үлүү һунгагшад энэ ябуулгада хабаадаа гэжэ тэмдэглээ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл, хүдөө ажахын имениүүдэй түрүү хүдэлмэрилэгшэд, Революционно Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, багшанар, врачнууд депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэнэ. Эдэнэр бултадаа революциин, Кубада социализм байгуулгын хэрэгтэ бэеэ үгэһэн зон юм.

БОНН. Шахардуу байдал һуларуулха политика залан сэхээр бэелүүлхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө, «хүйтэн дайнай» үеые һэргээлгэдэ эсэргүү ябуулгануудай түлөө тэмсэлэй һүлдэ тэмдэгтэйгээр Германиин Компарти һунгалта угтажа байна гээд Баруун Германиин коммунистнуудай бундестагта октябриин 3-да үнгэргэгдэхээ байһан ээлжээтэ һунгалтада зорюулагдаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ.

ВАРШАВА. Радомдохи телефонно аппаратурын заводой коллектив энэ жэлдэ 1,3 миллионһоо үлүү телефон бүтээхэ. Тус заводой продукци дэлхэйн 30 гаран орондо, тэрэ тоото Советскэ Союзда үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Энэ жэлдэ предприяти 800 мянга гаран аппарат гадаадын оронуудта эльгээхэ юм.

ПАРИЖ. Энэ жэлэй 8 һарын турша соо 288 мянга шахуу хүн Франциин профсоюзай ехэ нэгэдэлэй — бүгэдэ нийтын ажалай конфедерациин (ВКТ) зэргэдэ ороһон байна. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 61 мянган хүнөөр олон лэ.

ВАШИНГТОН. Советскэ Союзай ба Холбоотой Штадуудай хоорондохи али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаае үргэдхэхэ замда ушаруулагдаһан һаад тойбые дары усадхаха шухала гэжэ американ худалдаа наймаанай түлөөлэгшэд мэдүүлнэ.

НАЙРОБИ. Солсбериин расис захиргаанда эсэргүүгээр шиидхэхы тэмсэл хэхэһээ ондоо зам Зимбабвиин арад зондо байхагүй гэжэ Зимбабвиин Африкын национальна соведэй (АНС) хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Джошуа Нкомо мэдүүлбэ.

ДЕЛИ. Индидэхи Гималайн зүүн ба баруун хубида энэ жэлдэ геологическа бэдэрэлгэнүүдые хэһэнэй ашаар үнгэтэ металлнуудай 100 гаран шэнэ хэбтэшэ элирүүлэгдээ. Зэдэй, сагаан ба хара туулганай рудатай баян хэбтэшэнүүд олдоһон байна.

ЛОНДОН. Британиин тред-юнионуудай конгрессэй хүтэлбэрилэгшэд премьер-министр Дж. Каллагэнтэй уулзахадаа, Англиин правительствын экономическа политикаяа эрид хубилгажа, хүдэлмэригүйдэлгые бага болгохо хэмжээ абаха эрилтэ табиһан байна. Гэбэшье энэ уулзалгын дүнгүүд БКТ-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүрхэ сэдьхэлыень ханаагаагүй гээд Лондоной хэблэл тэмдэглэнэ. Юуб гэхэдэ, Дж. Каллагэн профсоюзуудай эрилтые хаража үзөөд, энэ нэделидэ үнгэргэгдэхээ байһан БКТ-гэй ээлжээтэ съездын һүүлээр эдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй дахинаа уулзахаб гэжэ найдуулба.

НЬЮ ЙОРК

Коммунистнуудай амжалта

ТАСС

Холбоото Штадуудай коммунистнууд һунгуулиин кампаниин үсэр Пенсельвани штадта шэнэ амжалта туйлаба. Эдэнэр ороной дотоодын ба гадаадын асуудалнуудые үрэтэйгөөр шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан программаяа, һунгалтын урда тээхи программаяа ажалшадта тодорхойгоор тайлбарилжа, штадай 35 мянга гаран һунгагшадай дууе абаа. Энэнь тус штадһаа президентые һунгаха һунгуулиин бюллетенүүдтэ партиин Генеральна секретарь Гэс Холлой нэрые, вице-президентын тушаалда коммунистнуудай кандидат болгожо Джарвис Тайнерай нэрые оруулха эрхэ олгохоор 5 мянга шахуугаар олон дууе абаба.

Коммунист Ф. Кенсис США-гай сенадта һунгагдаха эрхэ Пенсельванида туйлаа, харин Р. Стори, энэ штадай ассамблейдэ һунгагдаха һунгуулиин списогтэ оруулагдаа.

«СПОРТЛОТОГОЙ». «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 1-дэ үнгэргэгдэһэн 35-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени сотсолбо.

«Спортлото»: Москвада, Ленинградта ажаһуудаг хоёр хүн зургаан номер таажа, тус тустаа 5.000 түхэриг абаха болобо. Табан номер таагшад — 1.537 түхэриг (121 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд—33 түхэриг (5.745 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха (84.856 карточка).

«Спортлото-2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таагаагүй. Табан номер тааһан хүнүүд—1.275 түхэриг (54 карточка), дүрбэн номер таагшад 36 түхэриг (2.149 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха болобо (37.273 карточка).

Гушан табадахи тиражай шүүбэри 1976 оной сентябриин 12-һоо октябриин 12 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ ТИРАЖ

«Субботын спортлотогой» («36-һаа 5-ыень тааха») сентябриин 4-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн тиражнуудай дүнгүүд иимэ:

1-дэхи тираж: 9 (уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 24 (гарай бүмбэгэ), 26 (самбо), 31 (хүндэ атлетикэ), 33 (фигурна халтиралга).

2-дохи тираж: 7 (вело-трек), 10 (волейбол), 20 (трамплинһаа санаар һурэлгэ), 29 (мэргэн буудалга), 33 (фигурна халтиралга).

(ТАСС).

США. Буһалгаа хэдэг резиновэ промышленностиин хүдэлмэришэдые американ засагаархин али зэргээр хашана, харшална. Акрон хотын (Огайо штат) «Гудьир тайр энд раббер компани» корпорациин предприятиин үүдэндэ пикетчигүүд сугларжа, 34 хүниень полициинхид барижа абаашаһан байха юм. Тиихэдэнь хүдэлмэришэд бүришье дураа гутажа, буһалгаагаа үргэлжэ лүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: резиновэ предприятиин хүдэлмэришэд Акрон хотын гудамжаар ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.10 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 11.30 — Үхибүүдтэ — фильм. «Удивительный заклад». 12.45 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Канада — США. Монреальһаа дамжуулагдаха. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «Уран шүлэг». «Гоё һайхан лэ, түрэл нютагайм полинууд». 14.30 — Галина Олейниченко дуулана. 14.50 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 15.25 — Останкинада концертын студи урина. 16.45 — «Далаад онуудай Америкэ». «Филадельфи: урданай ба мүнөөнэй саг». 2-дохи фильм. 16.45 — «Бумбараш» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Уран шүлэг». 18.50 — Г. Олейниченко дуулана. 19.10 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 19.45 — Хоккей. Канада — США. 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.45 — Телевизионно һонин. 21.35 — «Таряа хуряалга-76». 21.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

«Орбита». 22.15 — «Далаад онуудай Америкэ». «Филадельфи: урданай ба мүнөөнэй саг». 22.45 — «Бумбараш» (1-дэхи сери). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Динамо» (К).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.10 — Үхибүүдтэ — «Физика в забавах» (1—2-дохи хэһэгүүд). 18.45 — Һурагшадта — «Намойтнай хуудаһанuудта». 19.10 — «Танай бэшэгүүдээр». 19.35 — «Энээниие булта мэдэхэ ёһотой». 20.00 — «Здесь наш дом» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери).

«Орбита». 21.15 — Опереттын артистнарай концерт.

Улаан-Үдэ. 22.15 — «Киногоор аяншалагшадай альманах» — киножурнал.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 00440. Заказ №